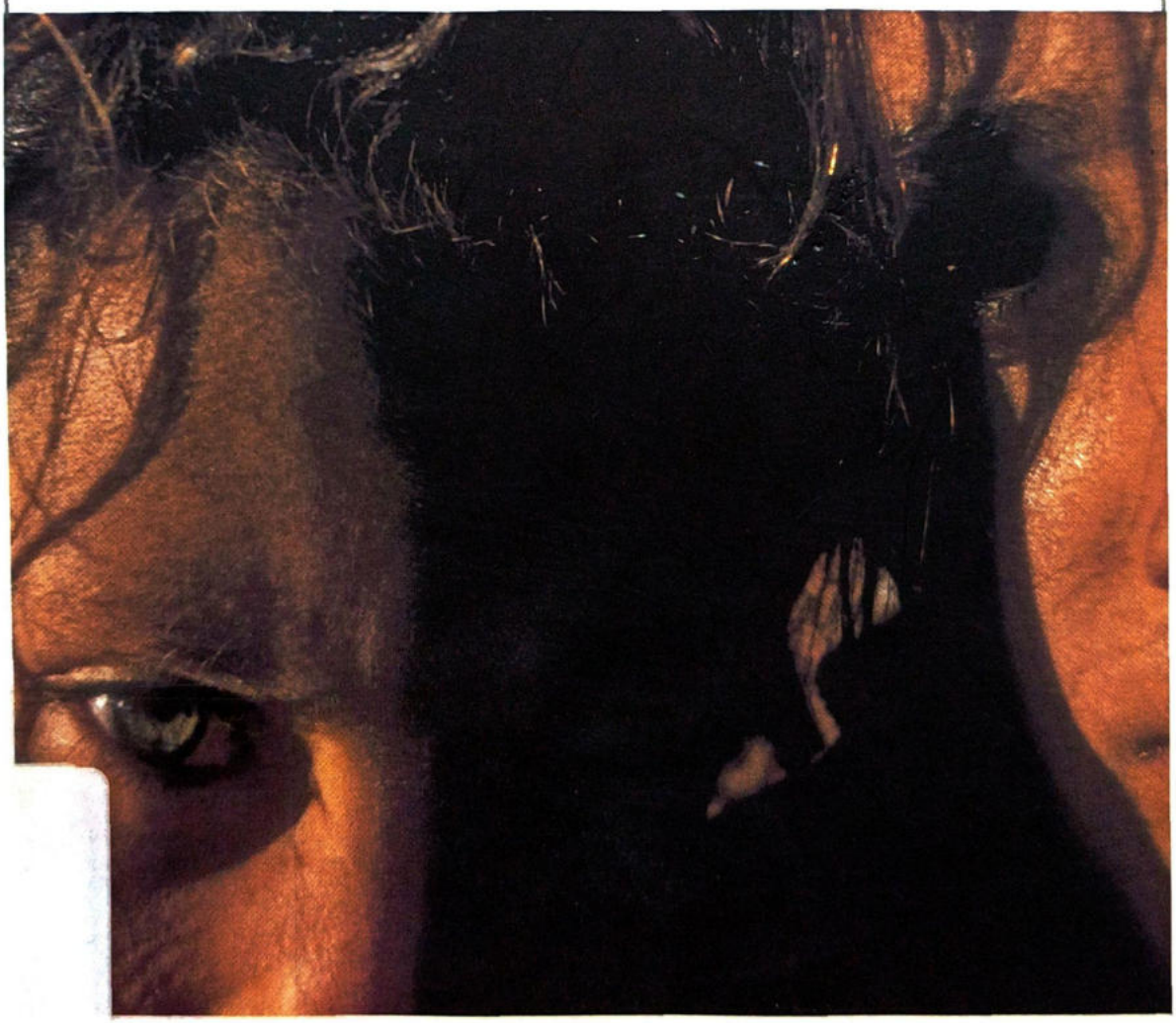
CEZMİ ERSÖZ

Saçlarının Kardeş Kokusu

22. Baskı

TEKİN

TEKİN YAYINEVİ

CEZMİ ERSÖZ
SAÇLARININ KARDEŞ KOKUSU

Deneme

© **Tekin Yayınevi**
TÜRKÇE YAYIN HAKLARI

Kapak Tasarımı
CEM YARKIN

Kapak Fotoğrafı
FATİH PINAR / *ATLAS DERGİSİ*

Redaktör
KEMAL KUTU

22. Basım
(Tekin Yayınevi 1. Basım)
Ocak 2006

Baskı ve Cilt
Yaylacık Matbaası
Litros Yolu, Fatih Sanayi Sitesi, No: 12
Topkapı / İstanbul
Tel: 0212 567 80 03

TEKİN YAYIN DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Ankara Cad. Konak Han, No: 43
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 527 69 69 - 512 59 84 Fax: (0212) 511 11 22
www.tekinyayinevi.com
E-posta: info@tekinyayinevi.com

ISBN: 975-478-242-3

Cezmi Ersöz

SAÇLARININ KARDEŞ KOKUSU

Cezmi Ersöz, 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. Daha sonra İstanbul Siyasal Bilimler Fakültesi'nin Siyaset ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. Önceleri edebiyat dergilerinde şiirleri ve eleştirileri yayımlandı. *Cumhuriyet, Güneş, Özgür Gündem, Aydınlık* gibi günlük gazetelerde yazdı. Daha sonra haftalık *Deli* dergisinde yazmaya başladı. Halen, *Leman* dergisinde yazıyor. Kitapları: *"Kafka Market"* (Aykırı Yazılar, 1991), *"Şehirden Bir Çocuk Sevdin Yine"* (Şiirler, 1993), *"Hayat Bir Emrin Var mı?"* (Deneme, 1993), *"Haritanın Yırtılan Yeri"* (Röportajlar / Yazılar, 1994), *"Ancak Bir Benzerim Öldürebilir Beni"* (Deneme, 1994), *"Son Yüzler"* (Röportajlar, 1994), *"Saçlarının Kardeş Kokusu"* (Deneme, 1995), *"Annelik Oyunu Bitti"* (Deneme, 1996), *"Yok Karşılığı Yüzünün"* (Yazılar / Şiirler, 1997), *"Kırk Yılda Bir Gibisin"* (Yazılar, 1997), *"Hayallerini Yak Evi Isıt"* (Yazılar / Şiirler, 1998), *"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme"* (Öykü, 1999), *"Bana Türkçe Bir Ekmek Ver"* (Öykü, 2000), *"Şizofren Aşka Mektup"* (Anlatı, 2001), *"Yine Seninle Geldi Hayat"* (Anlatı, 2002), *"Suçtur Umutsuzluğa Kapılmak"* (Anlatı, 2004), *"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi"* (Deneme, 2004), *"Zarfını Ben Açardım Sana Yazdığım Mektupların"* (Mektup, 2005), *"Derinliğine Kimse Sevgili Olamadı"* (Yazılar / Şiirler, 2006).

Web sitesi: www.cezmiersoz.com

Sevgili Barış'a...

BU ŞEHİRDE KAYBOLMAK

Bir zamanlar sizin olan şehir artık sizin olmaktan çıkmışsa; onunla dertleşmek, ondan bir işaret, bir sihirli sözcük beklemek neye yarar? Ona her içinizi açtığınızda o korkunç kayıtsızlığıyla sizi tarafsız bir şekilde aşağılayacaktır. Tıpkı İstanbul'un, ona her sığındığımda bana yaptığı gibi. Belki de artık kimseyle dertlenmeyecek bu şehir; kimseye bir işaret, sihirli bir sözcük vermeyecek. Çünkü öyle çok ihanet edildi ki ona. Artık kimse onun kalbini nereye gizlediğini bilemez...

İşte bir İstanbul gecesinde, yine kendimleyim. İstanbul, gizemli ve serüven dolu bir orman gibi uğulduyor yanı başımda. Sanki o davetkâr, o ışıklı kollarının arasına çağırıyor beni. Ve ben, bir an için de olsa, onca düş kırıklığı ve onca ihanetten sonra, her şey eskisi gibi olacakmış gibi sanıyorum. Ve ona, sakladığı yüzüne, kalbine, sırlarına herkesten çok yaklaşmak ve onu görmek istiyorum. Bana baktığı yere, gözlerine bakıyorum... Hayır, bana bakmıyor; aslında kimseye bakmıyor; yoksa, uğuldayan kalabalığın üstünden uzaklara, bu şehirdeki harcanan insanların cesetlerinin biriktiği ufka mı bakıyor, sonsuz bir acıyla? Yo, oraya da değil! Daha yakından bakıyorum yüzüne. İşte o

an tüylerim diken diken oluyor, ruhum buz kesiyor. Bu şehrin gözlerinin derin bir boşlukla oyulduğunu görüyorum. Kavranamayacak bir kayıtsızlıkla kendine dönmüş bir yüz bu. Bizi gören, gözeten, duyan kimse yok, diye söyleniyorum kendi kendime... Kaybolduk!.. Kayboldum!.. İşte bu anda, kaba, korkak, şehvet ve ihanet dolu, açgözlü ve acımasız sesler korkunç bir gürültüyle yükseliyor şehir denen bu karanlık ormanın ortasından ve birbirine karışıyor...

Yaralarımı iyiden iyiye sarıp ve şehrin o ürkütücü ve beni zaman zaman büyüleyen o çürümüşlük kokusunu içime çekip yürüyorum. Bu şehirdeki bilmediğim sokaklara, meydanlara, evlere, meyhanelere; bilmediğim sislere, yüzlere doğru yürüyorum... Bilinmediğim yerlere ve duygulara... Bu şehirdeki kimi insanlar beni bildiler de, tanıdılar da ne oldu, diye düşünüyorum. Her biri kendime olan inancımdan, güvenimden bir parça alıp götürdü. Ben önlerine ışığımı, çocuksu sevinçlerimi, o sonsuz sandığım umutlarımı uzattım cömertçe: onlarsa dostluğumu, karanlık bir işbirliği, yakınlığımı ise bir görgü tanıklığı sayıp en çıplak, en savunmasız yanımı hedefleyip ölümüne sakatladılar, acımasızca yaraladılar beni...

Onlar için yine de endişe duyuyorum. Çünkü bütün kötülüklerini bu şehre güvenerek yapıyorlar, kendilerini bu gösterişli ve güçlü sandıkları şehrin bir parçası sanıyorlar. Ve en acısı, kaybolduklarını bilmiyorlar. Eminim, çoğu bu şehrin yüzüne yakından bakmadı, onun oyulmuş gözlerini, o kavranamayacak kadar derin olan kayıtsızlığını ve her geçen gün şehrin ufkundaki cesetlerden yükselen o dayanılmaz çürümüşlük kokusunu duymadı... Eğer duysalardı; bu şehre, bu denli bağlanmazlar, bu denli bencil ve duygusuz yaşamazlardı...

Gece yürüyor ve ben yüksek bir tepeye çıkıp lanetli bir gemi gibi karanlık ve ürkütücü denizde yüzen şehire bakıyorum. Şehir ışıklar içinde yalpalıyor. Işıklar, yakınlarımı, dostum sandıklarımı, tanıdıklarımı saklıyor sanki benden. Bir an bu ışıklardan birinin altında, annemin bir evde, yatağında, kimsesiz uyuduğunu düşünüyorum. İçim acıyla ürperiyor. Annemi gecenin bu saatinde, bir yatakta, kimsesiz uyurken düşünmeye dayanacak gücü bulamıyorum kendimde...

Sonra, izbe, unutulmuş bir meyhaneye giriyorum. Tek başına içki içip kendi kendilerine konuşan erkeklere bakıp içiyorum ben de. Yalnız içen erkekler meyhanenin ortasındaki, büyülü, derin ve karanlık boşluklara nefretlerini kusuyorlar; gökyüzündeki kayıp yıldızlara hayali yumruklar sallıyorlar. Hepsi de bilinmez yerlerde, iyi yürekli ve hiçbir şeyi unutmayan birtakım vefalı insanların görünmez bir pencereden kendilerine baktıklarına ve onlara yerden göğe kadar hak verdiklerine gönülden inanıyor. Onlar da bu şehirde kaybolduklarını bir türlü kabullenemiyorlar sanki... İşte bu anda, içimde, her nasılsa kalmış bir umut duygusu ısınıyor. Bu insanları bu duyguyla sarıp sarmalamak istiyorum. Sonra, bu yalnız ve kaybolmuş gece adamlarından birkaçıyla birlikte bir dolmuşa biniyorum. Alkol, kırgın ve alıngan fısıltılarla dolaşıyor damarlarımızda. Sanki evlerimize değil de bu dünyanın gerçek sahibini bulmak için, onun kalbine doğru ilerliyoruz. Şoförümüz alkolün büyülü sisiyle örtülmüş bu tuhaf halimizi fırsat bilip gece tarifesinin de üstünde ücret istiyor bizden. İtiraz ediyorum. Tarifenin üzerine çıktığını söylüyorum. Tartışma uzuyor. Ve şoför ansızın frene basıyor. "İn ulan aşağıya!" diyor. Duraklıyorum ve ne yapmam gerektiğini düşünüyorum.

Ancak belli ki şoförümüzün benimle kaybedecek hiç vakti yok. Bir şeylere yetişmeye çalışıyor, açgözlü bir telaşla. Bu güçlü ve gösterişli görünen şehrin bir parçası sayıyor kendini o da; kaybolduğunun farkında değil oysa. Direksiyonun altındaki bir bölmeden levyeyi kapıp dışarı çıkıyor ve oturduğum taraftaki kapıyı açıp beni dışarı sürüklüyor ve levyeyle vurmaya başlıyor bana. Gece adamlarından birinin çıkıp beni kurtarmasını bekliyorum ama o an arabanın camlarının sislere gömüldüğünü görüyorum. Bu şehirde herkesin kaybolduğunu, bu yüzden kimsenin kimseye asla yardımcı olamayacağını bir kez daha anlıyorum. Yere düşüp kalıyorum, öylece... Şoför, bir iki tanıdık küfür savurduktan sonra direksiyonun başına oturuyor; savaş aracı levyesini gururla yerine yerleştiriyor ve gaza basıp gidiyor. Gecenin bir yarısı çevre yolunda kalakalıyorum... Evime doğru ağır adımlarla yürürken, bir ara kendimden şüpheye düşüyorum; sesimi duymak istiyorum. Garip, çok uzak, hırıltılı bir ses çıkıyor ağzımdan. Kollarıma, ellerime ve yüzüme dokunuyorum; bir yabancıya dokunur gibi oluyorum. Anlıyorum ki bu şehirde kayboluşumun acısı, amansız olunca bir başkası oluyorum ben: Bu şehirde, sanki, daha önce hiç yaşamamış bir başkası...

SİSTEMİ CİDDİYE ALMADAN ÖNCE MASUM VE DOĞAL BİRİYDİ

Önce, kimini uzunca, kimini de bir süredir tanıdığı onca insanın arasında sevgilisinden yakınmıştı. Kendisini anlamadığından, bunun için hiç çaba harcamadığından söz etmişti. Bu yaptığı yakınmaktan da öte bir şeydi. Gerçekte o sevgilisini yabancı biri gibi anlatmıştı oradakilere. Sonra, sevgilisiyle birlikte olduğunda ise, ona, kendisinden yabancı biri gibi bahsettiği insanların arasında derin bir yalnızlık duyduğunu anlatacaktı; o insanların içtenlikten yoksun olduklarını, gerçek hiçbir şey konuşamadıklarını... Peki, niye, öyleyse onlarla sabahlara kadar konuşuyor ve bundan sanki çok mutluluk duyuyormuş gibi yapıyordu? Bu zehirleyici ikiyüzlülüğünü fark ettiğinde dehşete kapılmıştı o an. "Ne yapıyorum ben!" dedi. "Neden böyleyim? Dipsiz bir karanlığa, tesellisiz bir kimsesizliğe sürükleniyorum..."

Peki, kimdi gerçekten sevdiği; kimdi yanında kendisini güven içinde hissettiği? Sevgilim var, diyorsa, neden ona içini açmıyor; dahası, neden ondan, kendisini yalnız hissettiği insanların arasında bir yabancı gibi söz ediyordu? Öyleyse, sonra, neden içten bulmadığı insanların içinden

çıkıp gelip ona sığınıyordu? Aslında bir başına kaldığında, her iki durumunun da ona yabancı olduğunu hissediyordu. Yoksa, artık o bir daha, "Tamam, ben buyum. İşte benim en gerçek kişiliğim, gerçek yüzüm bu!" dediği, bir an, bir ilişki, bir yakınlık yaşayamayacak mıydı? Aslında yeni bir şey değildi bu yaşadığı: Toplumun dayattığı ilişki kurallarına bağlı olarak yaşamanın sonuçlarıydı bunlar. Ama artık bir sınıra geldiğini hissediyordu. Böyle giderse artık bu sancıları, bu gerilimleri de yaşamaz ya da umursamaz olacak, hepten dipsiz bir karanlığın içinde, iç dünyasının bütün kapıları kapalı, aşksız, dostsuz yaşayıp gidecekti. Heyecanlarını ve haklı öfkelerini yitirecekti. Teslim olacaktı, karşı çıktığı dünyaya.

Nasıl mı gelmişti bu noktaya?

Önce, insanlar tarafından itilmekten, dışlanmaktan, yalnız bırakılmaktan çekinmiş, korkmuş ve bir süre sonra bütün bu engellemelere karşı dayanma gücünün eksildiğini hissetmişti. Bunun hemen ardından, sistemi, olanaklarını, arzularını, çıkarlarını -nasıl olduysa- bir süre sonra önemsemeye başlamıştı. İşte o zaman, bütün bunları kazanabilmek için karşı çıktığı dünyadan, toplumun kurallarından onay almanın gerekli olduğunu fark etmişti. Ve yeterince sevemediği, güvenmediği ve aralarında kendisini yalnız hissettiği insanların beğenisini kazanmak ve onların hoşuna gitmek gerektiğini... İşte bundan sonra başlamıştı o zehirleyici ikiyüzlülükler, insanların hoşuna gitmek için girişilen o soytarılık gösterileri, herkese mavi boncuk dağıtmalar, görmezlikten gelmeler, susup onaylamalar, var olan bir şeyi yokmuş gibi göstermeler; çoğunluğa uymalar, "huzuru'" ve "denge"yi bozmaya çalışanlara karşı oluşturulan "kötülük dayanışmalarına" ortak olmalar...

İnsanların beğenisini kazanmak, onlardan onay almak ve onların hoşlarına gitmekten başka, güç sağlamak ve böylelikle daha rahat etmek için tanınmış ve ünlü biri olması gerekiyordu. Hedef bu olunca, bunca uzlaşmadan sonra, içinde hâlâ kalmışsa, ona ait birkaç hakiki duygusunu ve zayıf yanlarını daha iyi saklaması ya da başka türlü göstermesi gerektiğini hissetmişti. Şimdi artık kendisini tanınmış ve çevresinde sevilen biri yapan çoğunluğun yargıları, beğenisi çok daha önemliydi. Bu yargıları, bu beğenileri daha da güçlendirmek için hakkında kimi söylentiler ve ilginç efsaneler yaratmaya çalışmalıydı artık... Kendisini, bütün bu yalanlarla yeniden oluşturması gerekliydi.

Onay almaya, hoşa gitmeye çalıştığı yıllarda biraz uzağa çekilip baktığında, acıma isteği ile beraber bir ağlama isteği duyardı kendisine ve düştüğü duruma... Şimdiyse içi daha da taşlaşmıştı kendisine karşı, tiksintiyle karışık bir taşlaşmaydı bu...

Ama yine de, bir başına kaldığında garip bir iç sızısı sarıyordu içini. Yurdundan yıllardır uzakta olan bir sürgünün iç sızısı gibi bir şeydi bu. Sürgünlerin en acısı, kendinden uzağa düşmekti çünkü... Çünkü ondandı, artık kimseyle gerçek bir şey konuşamamanın verdiği o derin boşluk duygusu; ondandı, durmadan ruhunu kemiren bu yaşanmamışlık duygusu; ondandı, vedalaşmalarındaki o eksiklik duygusu... Bu sürgünden kurtulmak, o bir ara var olduğunu hissettiği masumluğunu, sadeliğini ve doğallığını yeniden kazanmak için adeta bir bebek gibi, konuşmayı yeniden öğrenmek gerekse bile bunu denemek isterdi ve kendisinden, yani masumluğu, sadeliği ve doğallığından başka hiçbir şeye sahip olmadığı ve yüreğinin her an saf duygularla çarptığı çocukluk yıllarına dönmek için çok şey verirdi...

Masumluğunu, sadeliğini, doğallığını yeniden kazandıktan sonra onu dışlamak, onu böyle olduğu için yok etmek isteyenlere karşı, tek başına kalacağını bilse bile sonuna kadar karşı koymaya ve her türlü bedeli ödemeye hazır olacaktı... Sistemi ciddiye almak, ona çok ağır ödetilmişti...

GÖZLERİNİN BİRİNDE KAMERA VARMIŞ

Söylemiştim sana, "Aşk benim kurtuluşum, soluğum, özgürlüğümdür," diye. Bu sıradan, bu bayağı hayattan, bu günlük, bu insanı haysiyetsiz bırakan korku ve kaygılardan, hesaplardan, kendimi korumak için girdiğim rollerden, baskılardan, aşkımla çıkabilirim ancak: Aşk benim için ya hep ya hiçtir," diye.

Çünkü ben sizler gibi olamadım bir türlü.

Sizler çok "duygusalsınız!" Hormonlarınızın size her mevsim oynadığı küçük oyunlara kapılıp âşık olduğunuza inanıyor ve hemen kapılıp gidiyorsunuz; ya da sizler aşk diye birbirinizi kullanarak hayatın sizde açtığı yaraları iyileştiriyor, yıpranmış benliklerinizi onarıyorsunuz. Sonra da geçip giden yazların ardından ve güçlenmiş egolarınızla hesaplı ve korunaklı ilişkilerinize geri dönüyorsunuz. Beraberliklerinizin ya da aşk sandıklarınızın ardında hep bir dönüş kapınız açık sizin. Sizler mevsimlik aşklarınızdan geriye, olduğunuz gibi geri dönersiniz. Bense çıktığım yolculuktan sakatlanmış olarak dönerim, hiçliğe!.. Ve bir kez daha ölmüş olarak. Tıpkı seninle yaşadıklarımdan sonra hissettiğim gibi... Söylemiştim, "Sana duyduğum aşk,

içimde derin ve ölümüne bir kök saldı," diye. Sense benimleyken hayatın sende açtığı yaraları iyileştirmiş, yıpranmış benliğini onarmış, kırgınlıklarını, korkularını, zaaflarını bana yüklemiş, sana güven veren, korunaklı ilişkine geri dönmüştün. O kötü enerjini geçirdiğin sahipsiz bir toprak olmuştum sana...

"Onu sevdiğimi anladım, ona dönmeliyim," demiştin. Şimdi benim kanımla yeniden güçleniyor ilişkiniz. Şimdi ona okuduğun, ama benim sana yazdığım aşk şiirleriyle, öyküler ve yeniden doğuş efsaneleriyle besleniyor yakınlığınız. Şimdi ilişkinize benim çaresizliğim, itilmişliğim heyecan katıyor. Benden sevgini esirgeyerek, beni ölümün kucağına bırakarak ona döndün. Ne farkı var öyleyse, beraberliklerinizin, ilişkilerinizin, bu aşağılık, bu adaletsiz, bu esaret dolu hayattan? İlişkiniz benim safdışı edilmemle taçlanıyor şimdi... Safdışı etmek!.. Bu hayatı ne güzel özetliyor!..

Bilmeni isterim, sandığın gibi sadece kadınlar aşkla seviştikleri erkeklere bağlanmaz; kimi erkekler de aşkla seviştikleri kadınlara bağlanırlar. Savruk yılların soldurduğu bedenimin, şimdi sana umutsuzca bağlandığı gibi...

Uzun süre sana âşık olmamak için direndim. Sonra bu direnmeye daha fazla dayanamayacağımı anlayınca açtım kapılarımı. Ve kendimi hiç korumadan yaşamaya başladım seninle. Çünkü buydu benim için aşkın doğası. Kimse kendini korumaz. Ya hep, ya hiçtir aşk. Ve aşkta yarın yoktur. Birlikte yolculuğa başlanır: İçerilere, kalplere, çocukluğa. Şefkatin ve sevginin esirgendiği günlere. Sonra o sevinçli ıstıraba... Bense sana inanmış, kalplerimize bu yolculuğu yaparken seni yanımda sanmıştım. Oysa sen benimle bu yolculuğa çıkarken, ardında hep açık bir kapı bırakmıştın;

kaybolmamak ve çok acı çekmemek için ve sonra güvenli, korunaklı ilişkine geri dönebilmek için. Oysa sevgili, böylesi yolculuklara çıkarken geriye bakılmaz, tereddütlere düşülmez... Yitirmeyi ve çok acı çekmeyi göze almadan kimse kurtulamaz bu adaletsiz hayattan, bu sefil esaretten... Kimse gerçekten âşık olamaz.

Ben yitirmeyi ve çok acı çekmeyi göze aldığım bu yolculukta, bu inancımın coşkusunu yeniden yaşamak için her defasında gözlerine bakmıştım. Yazık, görememişim! Gözlerinin birinde kamera varmış!..

Şimdi sen hiçliğe bıraktın beni. Ben bu hiçliğin içinden çıkıp çok güç de olsa varlığımı, yani özgürlüğü yeniden bulabilirim. Ya sen sevgili! Gözünden hiç çıkarmadığın o kamerayla ve çok acı çekmekten ve yitirmekten hep korkarak yaşarsan, nasıl kurtulacaksın bu esaretten; bu adaletsiz dünyadan?..

KANLI OPERADA ESKİMEYEN BİR SEVGİYİ ARAMAK

"Yıllar önce karşılanıp çok sevdiğim, sonradan kaybettiğim birini arıyorum, nerede bulabilirim onu?" diye sordu, şehri çok iyi bilen birine. Şehri çok iyi bilen birisi. "Bu şehirde birçok evde sık sık 'grup seks' partileri düzenlenir. Onlara katıl, sevgiyle aradığını belki de oralarda bulabilirsin" diye akıl verdi ona. Sonra da, "Yoo, beni hemen yadırgama; çünkü epeydir artık tanışmalar, kaynaşmalar, kavgalar hep bu 'grup seks' partilerinde oluyor. Öyle sandığın gibi şeyler olmuyor buralarda. "Peki, kimler gelir bu 'grup seks' partilerine?" diye sordu sevgiyle arayan. Hemen herkes oradadır, dedi bu şehri çok iyi bilen. "Aklını bir saniyecik olsun yitirmek isteyenler, keşişler, cellatlar, katiller, iz sürücüler, röntgenciler; yüce gönüllü görünen vicdansızlar, sevilmeyi sevmeyi unutanlar, ömür boyu bir parfümün peşinden koşanlar, aşka susayanlar, hayal kırıklığı içinde yaşayanlar, günahı yaşayıp, imana ulaşmak isteyenler, çırılçıplakken bile elindeki silahı bırakmak istemeyenler, seviştikçe doyumsuzluğu artanlar; gözlerinin birinde hep bir kamera taşıyanlar, seviciler..."

Sevgiyle arayan, şehri çok iyi tanıyan bilge görünümlü bu insanın tavsiyesine uyup sık sık o şehirde ve değişik evlerde düzenlenen "grup seks" partilerine katılmaya başladı. Ne tuhaftı ki bu partilerde çok az sevişiliyordu. Üstelik, sevgi de pek yoktu. Belki kötü insanlar azınlıktaydı ama bu gecelerin ruhuna onlar hüviyetlerini basıyor, egemen olan duyguları onlar belirliyor; geceleri, onlar açıyor, onlar kapıyordu. Vampirler, cellatlar, katiller, kafatası avcıları, vicdansızlar onlardan izin alıp işlerini görüyordu!..

Bu gecelerde hemen herkes sevmekten, sevmek sıkıntısından, dostlukların son günlerinde, sevgiye duydukları yoğun ihtiyaçtan, onca olanağa ve fırsata karşın anlamlı bir cinsellikten yoksunluk içinde oluşlarından bahsediyordu. İlginç olan, bu konuları açanların gecenin en kötü kişilerinin olmasıydı. Onların görevi, gerçekten sevgiye susamış insanların içlerini dökmeleri için bir çeşit tuzak hazırlamaktı. Gerçekten kalbi olan, sevmeye ve sevilmeye ihtiyacı olan insanlar kendilerini belli edince, vampirler, cellatlar, katiller, kafatası avcıları, vicdansızlar her zamanki işlerine başlıyorlardı! Akıtılan kan, sevgiye susamış kalpleri, tutkuyla dolu sevişmelere aç, sevişme yoksulu o talihsiz bedenleri peşinden alıp götürüyordu. Öyle ki, bu kanın içinde elinden silahını hiç bırakmayan insanlar da sürükleniyordu. "Grup seks" partileri, ölüm partilerine dönüşüyordu sonunda. Bin bir özlemle bu gecelere koşuşturan sevgiye ve sevişmeye susamış olan bu insanlar akıtılan kanlarıyla birlikte sevme ve sevilme umutlarını, dahası yeteneklerini de giderek yitiriyorlardı... İşte o da böyle bir durumdaydı giderek. Yıllar önce sevip kaybettiği insanı bulabileceğine ilişkin inancını artık kaybetmeye başlamıştı, bu gecelerden birinde. Hırçınlaşmıştı. Aşkın inançlarıyla tenin isteklerinin ayrı ayrı

şeyler olabileceğine bile inanır hale geliyordu sanki. İnsan ruhu ve insan vücudu onu artık ürkütmeye başlamıştı...

Yine "grup seks" partisine gittiği bir geceydi. Son zamanlarda sıkça yaptığı gibi orgazm hapını içip etrafı seyrederken, bir taraftan da *tenin kutsallığı* ve *sevgi* için acaba daha denenmemiş kaç yol kaldığını düşünürken, gecenin o kötü kalpli insanları kanlı operanın açılışını yapmışlardı bile. Ortalık dalgalanmış, ruhlara o karanlık rüzgârlar estirilmişti ki, birden serçeparmağının bir başka serçeparmağa değdiğini hissetti. Ve inanılmaz bir şekilde aynı anda serçeparmağının sevinçli ve hüzünlü bir ıstırapla yandığını da hissetti. O, yıllardır yokluğunu çektiği aşk, yanan serçeparmağından koluna, vücuduna, kalbine akıyordu. O bir anlık temas, ona varlığını hatırlatan bir yangın başlatmıştı içinde. Kalbindeki sancıyan yer, o sıcaklıkla dolmuş, bin bir karanlık rüzgârın altında kalan dünya, yeryüzüne doğru yükselmeye başlamıştı. Kaybettiği ve kaybolduğu şehir belirmeye başlamış, dünyanın o sımsıcak bir nabız gibi atan hakikati, elle dokunulur ve muhteşem bir şekilde kendisini hissettirir hale gelmişti.

Ancak hemen sonra, ölümcül bir telaşa kapıldı. Kimdi peki, serçeparmağına bir saniye dokunup aşkla yakan? Gece bitmiş, cellatlar, katiller, kafatası avcıları, vicdansızlar, vampirler kurbanlarını evlerine götürmüş, kendisini kurtarmayı başaranlar da kaçıp gitmişlerdi bu kanlı operadan...

Koşarak ve sevgiyle çarpan kalbini tutarak evine geldi. Ve soluk soluğa bugüne dek katılıp da aklında kalan bütün o kanlı operaların resimlerini yapmaya koyuldu. O serçeparmağın sahibini bulabilmek için, her defasında biraz da-

ha büyüttü resimlerinin boyutlarını. Kiminde yürekleri deşilen sevgiye susamış keşişler, kiminde kasları ve cinsel organları alev alev ama yüreği buza kesmiş gece insanları, kiminde hiç sevilmediği için bedeninden başka verecek bir şeyi olmayan umutsuzlar vardı. O ise, adım adım yaklaşıyordu onca kötülükte bile sevgisini koruyana: Ona...

ARKA BAHÇEDE, O EFENDİ, O KİBAR, O ÖLÇÜLÜ ÇOCUK YOKTU...

Denedim; ne zaman bir ortamda maskesiz, asıl kişiliğimle hiçbir şeyi saklamaksızın, rollere ve beklentilere uymaksızın bir şeyler söylemişsem, çoğu kez orada sıkıntılı bir gerginlik yaratmışımdır. Ardından garip zehirleyici bir sessizlik olmuş, kimileri bana genellikle kızgınlıkla bakmış, kimileriyse konuyu değiştirmeye çalışmıştır...

Ne yalan söylemeli, aslında ben de birçokları gibi bu ikiyüzlü ve maskeli kültürün bir kurbanıyım. Asıl kişiliğimle var olup, içimden geldiği gibi konuştuğumda ve dengeleri bozduğumda bana ödetilecek bedelleri göze almaktan sık sık çekinmişimdir. Çünkü yakın çevremde ya da başka ortamlarda asıl kişiliğimle, yani hapsolduğum toplumsal kişiliğimden kurtulup özgür olmak istediğimde etrafıma bir kızgınlık, bir anormallik, bir huzur bozucu çember çizilmesinden ve insanlara iletmek istediğim sözümün, yeteneklerimin ve bunca yıllık çalışmalarımın bu insafsız yargılarla gölgelenmesinden, zaman zaman sonsuz endişe duyuyorum. Bu korkuları ve endişeleri duyduğum için de kendimi hep küçümsüyorum.

SAÇLARININ KARDEŞ KOKUSU

Geçenlerde, Bakırköy'deki Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne, bir doktor arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Orada, bir koğuşta, kendilerine elektroşok yapılması için sıra bekleyen ve çoğu genç olan kadınlar gördüm. Psikiyatrlar, ağır bir depresyondan geçtiklerini söylemişlerdi onlara. Biraz dertleştiğimde, birçoğunun aşk acısı yaşadığını öğrenmiştim. Sevdikleri tarafından terk edilmişler, yarı yolda bırakılmışlardı. Terk edilmeye, sevgilerinin karşılıksız kalmasına, unutulmaya tahammül edememişler; yoğun bir düş kırıklığına ve öfkeye kapılmışlardı. İçlerindeki başkaldıran o asi acıyla mücadele ediyorlardı şimdi de. Dikkat ettim, kendilerini ve yaşadıkları acıyı büyük bir içtenlikle anlatıyorlardı ve hiçbir hesap yapmadan anlayış bekliyorlardı çevredekilerden. Ancak, benzer acılar çektikleri, benzer uçurumların kıyısında oldukları için birbirlerinden başka güvenecek kimseleri yoktu. Hiç unutmuyorum; biri diğerine: "Bana elektroşok yapılırken, ellerimi tutarsın değil mi," diye soruyordu. Öbürü de: "Tutmaz mıyım, birbirimizden başka kimimiz var bu dünyada?" diye yanıtlıyordu onu.

Asıl kişilikleriyle var olmuşlar, sevgilerini köreltmemişler, çırılçıplak ve içlerindeki o asla bastırmadıkları olanca tutkuyla sevdiklerine bağlanmışlar ama sonunda dünyadaki geçerli ilişki kurallarının, o sinsi toplumsal gerçeklerin soğuk duvarlarına çarpmışlar ve bu acımasızlığa bütün duygularıyla karşı koyduklarında ise "hasta" damgası yemişler, ruhları paramparça olmuştu.

Hastabakıcılar bir süre sonra yanlarına geldi; elektroşok odasına çağrılıyorlardı, bunu duyunca birbirlerine sarıldılar ve sözleştikleri gibi el ele verdiler. Ve ağır adımlarla, sevgi dolu ve maskesiz kişiliklerinin bu toplumda bedeli olan "cezanın" bir kısmını ödemeye gittiler...

Tuhaftı, çok çaresiz ve kederli bir halleri olsa da arkalarından bakarken, bu insanlara güçlü bir hayranlık duyuyordum... Etrafları onca duvarlarla çevrili olsalar bile onlar asıl kişilikleriyle varoluyor: karşılık bulamasalar, terk edilseler de sevgilerini olanca tutkuyla yaşıyorlardı... Ve özgür kişiliklerinin ve giderek soğuyan bu toplumun, bu dünyanın beklentilerine ve ortalama idrakine uymayan duygularının bedelini cesurca ödüyorlardı işte...

Bense soğuk duvarlara çarpmanın bedelini onlar gibi açık açık ödemeyi henüz göze alamamış, arka bahçemi, yani asıl kişiliğimi çok kişiyi karşıma almamaya özen göstererek ve adım adım ortaya koymayı ve gerçekleştirmeyi düşünüyordum. Yani sonuçta, belli bir hesaplılıktan, utangaç maskelerden, gizli niyetlilikten ne kadar istesem de bir türlü kurtulamıyordum...

Evet, yazılarımda ve insanlarla yüz yüzeyken elimden geldiğince içten olmaya ve bu insanın içini öldüren kültürün kimi yasak sınırlarını zorlamaya çalışsam ve iç sesime hep kulak versem de yine de kimselerin bilmediği, insanlardan sakladığım, gizlediğim duygu ve düşüncelerle dolup taşan bir arka bahçem vardı benim. Bu arka bahçede, o günlük hayatında ölçülü ve tutarlı olmaya çalışan, o "efendi", o "kibar", o "ölçülü" çocuk yoktu; aksine "ölçüsüzlük", "tutarsızlık" ve gizlendiği mağarasından bir an önce çıkıp içinden geldiği gibi konuşup küfretmeye can atan, asi ve toplumdışı bir insan vardı. O arka bahçede, ne derler, korkusuyla bastırılmış ve toplumsal kültürün sapkınlık olarak yargıladığı başkaldırılar, arzular, koyu ve esrik düşler ve hayaller vardı. O arka bahçede, koşulsuz sevilme isteğinin yanında, anlaşılmayacağından ve karşılıksız kalınacağından korkulduğu için burada saklanan anlar, detaylar, sözler, resimler vardı...

Zaman zaman kimi ipuçlarıyla ortaya çıkardığımda gerginlik yaratan, tehlikeli bulunan, hatta horlanıp küçümsenen bu arka bahçe, benim asıl gerçek yanımdı. Bu gerçek yanımı her bedeli göze alarak tamamen insan içine çıkartamazsam, kendimi hep böyle eksik, hep böyle yenik ve hep böyle sürgünde hissedeceğimi iyi biliyordum...

Bu ülkede, asıl kişiliğiyle, gerçek yüzüyle yaşayan ya da yaşamak isteyenler üzerinde, asıl benliğini kapatmış, iç sesini susturmuş ya da ikiyüzlülüğü ve sahtekârlığı normallik diye yaşayan ve böyle yaşanması için nerede olursa olsun tavır koyan, her türlü kitle iletişim ve eğitim aygıtlarıyla duyguları körleştirilmiş, gözlerinin birinde hep bir kamera taşıyan insanların amansız ve ölümcül bir baskısı var.

Bence özgürlük, adalet, demokrasi gibi kavramlar, bu karşıtlık ve ölümcül baskı yok sayılarak tartışılamaz. Biliyorum, bir gün her şey bir başka ışık altında, gerçek ve yalansız yüzlerle yeniden konuşulacak.

Yoksa iç dünyasıyla olan köprülerini atmış, asıl benliğini öldürmüş ve içinde bir çöl barındıran insanlarla, hangi konuda, ne paylaşılabilir ki?

Olsa olsa, paylaşılan, sefil yalanlar olur. Bedelini ödeyemediğimiz için yeterince karşı çıkamadığımız ve hemen her gün yaşamaya mecbur kaldığımız...

UMUTSUZLUĞUMUZ, ŞIMARIK ÇOCUĞUMUZDU

Felaketlerin kıyısında körebe oynadığımız yıllardı. Bizi *incitip kıranlara inat, kendimize mutluluğu yasaklamıştık* sanki. "Hayatın esas çocukları biziz", derdik ama ne çok kolaylaştırırdık bizi umutsuzluğun kucağına itenlerin işini. Dayanışmadan, kardeşlikten söz eder, ama yine de en çok yalnızlığımızla, bir başına kaldığımız zamanlarda hissettiklerimizle övünürdük sık sık... En çok da anlaşılmamaktan yakınırdık. Yeraltındaki antik mağaralar gibiydik ve keşfedilmeyi beklerdik, kaprisli bir sabırsızlıkla. Çektiklerimiz bilinsin ama yine de bize çok yaklaşılmasın isterdik...

En çok kanımıza susamış aşklarımızdan ve acılarımızdan söz açardık. Hepimizin aşka büyük bir zaafı vardı ve tutkular içinde olduğumuzu sanırdık. Ve kimselerin bilmediği acılarımız kanıtlansın diye âşık olduğumuzu hisseder ve bunu çabucak söylerdik birbirimize ve en çok da kendimize. Ama acılarımızı karşımızdakine bir türlü kanıtlayamaz ve o sırada mevsimler değişir ve biz aşkın çok uzağına düşerdik, umutsuzca. Oysa bir yerlerde aşka en çok direnç gösteren, tutkularını hep saklayarak yaşayan biri hüc-

relerine kadar âşık olur ve bu yaşanan sıradanlıktan çekip giderdi. Bizler aşklarımızı, acılarımızı karşımızdakine bir kanıtlama duygusu olduğu için, üstelik mevsimlerimiz çabucak değiştiği için aşklarımızı ve acılarımızı anlatırken yaşardık en çok. Sanki bilerek çok geç ya da çok erken kalırdık. Ve biz geldiğimizde, mutluluk da aşk da acılar da geçip gitmiş olurdu ömürlerimizden. Hayat, dalgınlığımıza gelirdi. Belki de biz öyle olsun isterdik!..

Ve ne çok intiharlardan konuşurduk o yıllar. Eski arkadaşlarımızdan, okul yıllarımızdan, gizli kalmış başarılarımızdan söz eder gibi anardık, tanık olduğumuz kimi intiharları; oysa intiharımızdan delice korktuğumuz için bu kadar çok konuşurduk intiharları. Korkusuz olduğumuz biraz olsun anlaşılsın diye şakacıktan intiharlara kalkışırdık arada bir. Kimimiz de "yoğurt almaya gider, intihar edip geri dönerdi" sonra! Ama biz bütün bu mutsuzluk oyunlarıyla hayattan zaman çalarken, hiç ummadığımız, yani hayatı ve ölümü çok ciddiye alan birisi, bizler onun yeterince farkına varamadan intihar etmiş olurdu... Hem de yaşarken intiharın bir kez bile sözünü etmemişken...

Umutsuzluğumuz, ilk göz ağrımız, şımarık çocuğumuzdu hepimizin, üzerine titrerdik ve her gittiğimiz yere onu da götürürdük. Meyhanelerde masalara, yıldızları seyredip dilek tuttuğumuz deniz kıyısındaki banklara yatırırdık onu. İki cinnet, iki sevişme arasında yanına koşup, yaşıyor mu, diye bakar, yaşadığını anlayınca da öpüp koklar, bağrımıza basardık onu...

"Hayatın, şehirlerin esas çocukları bizlerdik" derdik; derdik ama bir türlü yaşama "Evet!" diyemezdik...

Felaketin kıyısında körebe oynadığımız yıllardı. Bizi incitip kıranlara inat mutluluğu kendimize yasak etmiştik sanki. Ne çok kolaylaştırdık düşmanlarımızın işini!..

AŞKTA YARIN YOKTUR SEVGİLİ

Aşk, bu dünyanın ölçüleriyle açıklanamaz sevgili. O ilkel bir acıdır, yabanıl bir ağrıdır. Gelir ve içimizdeki o çok eski bir şeye dokunur. Sonra bir perde açılır ve yolculuk başlar. Bu yolculukta artık para, tarifeler, beklentiler, randevular, taksitler, iş, anneler ve korkular yoktur. Aşkın kendi gerçekliği vardır sevgili. İnsan bir başka ışığa teslim olur...

Aşkta yarın yoktur sevgili. Zaman ileri doğru değil; içeri, yüreklere, derinlere doğru işlemeye başlar. İnsan korkusuz olur, daha derinden anlamaya başlar; bilgeleşir. Hiç bilmediği sezgileriyle buluşur. Yükü çok ağırdır; kendiyle buluşmuştur. Hem dışındadır dünyanın; hem de ta ortasında.

Hindistan'da, Ganj Nehri'nin kıyısında yakılan yoksul adamın hissettikleri de onunladır, yitirdikleri de... New York'ta, bir sokakta, kartondan kulübesinde yaşayan kadının çıplak yalnızlığı da. Her şey onunladır, ona emanettir sanki ama o, çıldırtıcı bir yalnızlık içindedir yine de...

Aşkın, kültürlü olmakla, bilgili olmakla da ilgisi yoktur sevgili; kanımıza karışan ilkel acı, o yabanıl ağrıyla hiçbir kitabın yazmadığı hakikatlere daha yakınızdır, inan...

Kim demişti hatırlamıyorum, "Aşk varlığın değil, yokluğun acısıdır," diye. Belki de bu yüzden ilk gençlik yıllarımda, o yoğun âşık olduğum günlerde, gözüme uyku girmez; dudağımda bir ıslıkla bütün gece şehri, o karanlık, o hüzünlü sokakları dolaşır, insanları uykularından uyandırmak isterdim. Uyanıp içimde derin bir sızıyla uyanan o derin sancının acısına ortak olsunlar diye...

Aşk, çok eski bir şeydir sevgili. Onun içinden o çileli çocukluğumuz geçer. Sevdiğimiz insanların çocuklukları da... Oradan üvey anneler, eksik babalar, parasız yatılılar geçer. Ve sonra aşk bütün bunları alır, daha da eskilere gider, hep o ilkel acıya, o yabanıl ağrıya...

İnsan bazen nedensiz yere umutsuzluğa kapılır. Kimselere veremez sevgisini; kimselere kendini anlatamaz, evlere kapanır... Bazen denizler, kıyılar çeker insanı. İnsan bu kapılmayı anlayamaz; oysa çok eski bir yerde yaşanmasından korkulup vazgeçilmez aşkların sızısıdır bu. Bu sızı, bu yenilgi, mevsimlerle, yıllarla devredilir başka insanlara... Bir insanın yaptığı bir hatanın tüm insanlara yayılması gibi...

İşte şimdi biz de sevgili, ya olmadık zamanlarda umutsuzluğa kapılıp; soluğu evlerde alacağız ya da denizler, kıyılar çekecek bizi. Nasıl biz başkalarının korkaklığını taşıyorsak, başkaları da bizim korkaklığımızı; taşıyacak, yenilgimizi, umutsuzluğumuzu...

Birazdan sabah olacak... Para, tarifeler, beklentiler, randevular, taksitler, iş, anneler ve korkular başlayacak... Bunlar varsa ve bizim için geçerliyse, aşk yoktur ve hiç olmamıştır sevgili. Birbirimizi kandırmayalım...

Hadi, güne hazırlan! Yaşadıklarımızı unutmaya çalış. Aşk bize güvenip verdiği büyüsünü, sırlarını, cesaretini, bilgeliğini ve o ilkel, o yaban ağrısını geri alacak. Bunlar olurken içimiz bir an çok üşüyecek, sonra geçecek...

Hadi, oyalanma, birazdan yarın olacak!...

Aşkta, yarın yoktur sevgili!...

YA AŞKI BEKLEYECEK YA DA YAŞADIKLARINA BOYUN EĞECEKTİ

Cinselliği de hayatı gibiydi... Atıldığı denizlerin alaycı dalgaları, onu hep sıkıntılı ve o tekdüze kıyılarına geri getiriyordu. O kutsal ışık altındaki deniz, o esirgeyen mavilik onu alıp götüremiyordu...

Oysa hep sevişmeye başlamadan önce, "Bu defa farklı olacak, bu coşkunluktan, bu birleşmeden önümde hep o özlediğim yol açılacak," diyordu. İşte bu derin hasret yüzünden, ona hep elbiselerin çıkartılması kutsal bir tören, gizli bir ayin gibi gelirdi... Böylesi bir sevişme duygusunun dinsel bir yanı vardı sanki. Her defasında içindeki o derin susuzluğun, o zehirleyici kanamanın dineceğini umut ediyordu...

Ama olmuyordu işte. O hep denediği, bildiği tadı yaşıyordu yine. Farklı bir bedende ama aynı sulardı yüzdüğü. Zaman zaman kırgın sessizliği, zarif ama ona yabancı gelen seslerle bölünse de karşısındakinin de kendisinin o bildik, o aynı sularında yüzdüğünü hissediyordu. Bedenleri, gece boyunca birbirlerini etkilemek için söyledikleri, çoğu kez başkalarının yazdığı şiirlerden, romanlardan, film rep-

liklerinden, daha önceki sevgililiklerden derlenip alınmış ödünç anlamlardan pek etkilenmemiş, sanki onların yaratmaya çalıştıkları bu atmosferden daha dürüst, daha başına buyruk çıkmıştı.

O bin bir umut, merak ve neredeyse körleşen heyecan duygularıyla kendi kendisini baştan çıkartan cinsel arzuları bedenlerinin doğasına, duygusuna çarptığında iki taraf da garip bir şekilde yalnızlaşmıştı şimdi.

Mahcubiyet ve düş kırıklıkları duygularına bulaşmış bir rekabet duygusuyla yaşanıyordu şimdi bu yalnızlık: Ve güzellik ideolojisinin yarattığı başarısızlık korkusu ve güvensizlik duygularıyla, daha artıyordu hiç şüphesiz. İki taraf da en çok bu yüzden bedenlerinin, en çok da ruhlarının yara almaması için karşı tarafı son anda etkileyerek, fedakârlıklar ve kimi jestleri ihmal etmemeye çalışarak elinden gelen son gayreti gösteriyordu ama bütün bunları sevişmenin bir an önce bitmesini içinden dileyerek yapıyordu sanki...

Birçokları gibi onun da en korunaksız, yaralanmaya en açık olduğu anlardı, böyle yenik biten sevişme sonraları. Kimseyi, kendisini bile aldatamayacak kadar zayıflamıştır içi. Konuşmadan sesinin öksüzleştiğini ve kendisinden cesaret kırıcı uzaklıklara gittiğini hissederdi. O an çok korunaksız olsa da, yine karşısındakinin konuşmasını isterdi aldatılmaya, hazır bir duygu ve gizli bir umutla. Ama çoğu kez iki tarafı da derin kuyulara çeken zehirli sessizlikler ayırırdı bir süre.

Böyle çaresizlik anlarında aklı, kalbindeki çok eski bir duyguyu uyandırırdı. Şefkatle sarılırdı, yanında kendisi gibi yenik ve öksüz yatan ve sesini yitirmiş bedene...

Böyle anlarda en koruyucu duygu şefkatti. Çünkü alışkanlığa ulaşmak için başlanılan her sevişme, insanın yitirdiği çocukluğunu bulmayı umut ettiği mistik bir yolculuktu aynı zamanda. Ruhun ve bedenin henüz parçalanmadığı o altın çocukluğa geriye dönme isteğiydi böylesi sevişmek; onu bulup yolculuğa kalındığı yerden devam etmekti... Kuşlar gibi hafiflemiş, zırhlardan, kabuklardan arınmış ve nefes nefese... Kim bilir kaçıncı kez bir daha anlamıştı; aşk onu seçmeden, ne bu sıkıntılı ve tekdüze hayattan kurtulması mümkündü; ne sevişirken geçmişine, yani o parçalanmamış çocukluğuyla buluşması, ne de dünyayı ve o sonsuz maviliği yeniden ve o kutsal ışık altında görmesi... Tabii bu, yanında yatan yenik ve öksüz bedenin sahibi için de geçerliydi...

Ya aşkın onu seçmesini bekleyecekti ya da herhangi bir sevişmeden önce olmadık umutlara kapılmayı bırakacak ve böylesi sevişme sonraları yaşadıklarına boyun eğecek; kabullenecekti.

ONA "KÖTÜ GÜN DOSTU" DERLERDİ

Bir süredir görmediği arkadaşının yüzü derin kırışıklarla kaplanmıştı. Üstelik bu, kısa bir zamanda olmuştu. Tuhaftı ama bu durum onda gizliden gizliye bir hoşnutluk duygusu yaratmıştı. Eve geldiğinde ilk işi aynaya bakmak oldu. Kendi yüzünde pek kırışıklık yoktu. Hatta arkadaşına göre canlı ve parlak sayılırdı cildi. Hâlâ çekici bir kadındı. Bunu hissedince yaşadığı hoşnutluk duygusu daha da bir pekişmişti sanki. Ama bir süre sonra içinde güç bela oluşturmaya çabaladığı dengenin bozulduğunu ve kendini suçlu bulduğunu hissetti. Nasıl oluyordu da çok yakın bildiği bir arkadaşının yüzünün yıpranmasından, diriliğini ve çekiciliğini yitirmesinden hoşnutluk duyabiliyordu? Oysa onun hep iyiliğini istediğini ve çok sevdiğini sanırdı. Peki, neydi onunla girdiği bu gizli yarışma; bu kötü rekabet duygusu? Yoksa farkında olmadan kendisini ve sevdiğini sandığı arkadaşlarını sürekli olarak aldatıyor muydu?

Bu ölümcül sorunun yanıtını hep erteliyordu. Çünkü bütün hayatı aslında bu sorunun arkasında gizliydi. Yıllardır sırtını bu sorunun o tedirgin edici ve o karanlık kapısına dayamıştı; bu soruyu yanıtlarsa savrulacağı uçurumların derinliğini düşünmekle geçirmişti, hep saklı kalan ömrünü.

Ama böylesi hayati bir sorudan kaçarak yaşanan bir hayatı daha ne kadar sürükleyebilirdi? Artık bu kapıyı yavaş yavaş aralamanın zamanıydı. Evet, şimdi düşünüyordu da sevdiğini sandığı arkadaşlarının, dostlarının hemen çoğunu gerçekte pek sevmemişti, gerçekte onların iyiliklerini, başarılarını istememişti. Aslında bütün derdi onların kendi yanında olmaları, dostu, arkadaşı olarak kendisine inanmaları, güvenmeleri, ilgi ve sevgileriyle iç dünyasını hep beslemeleri ve benliğini güçlü tutmalarıydı.

Ve yoğun olarak ihtiyaç duyduğu duyguları hep ayakta tutmak, çevresindeki bu insanların her türlü sorunlarını çözmek ve sıkıntılarını gidermek için göze almayacağı fedakârlık yoktu. Özellikle kötü günlerinde onların yanındaydı. Hem zaten "kötü gün dostu" derlerdi ona! Yeni "dostluklar" yeni "arkadaşlıklar" kazanmakta son derece başarılıydı ve her defasında da, "bir arkadaş", "bir arkadaş", "biri daha" derdi. Hemen kaydederdi bu yeni "arkadaşın" ismini ve telefonunu, giderek hızla dolan fihristine...

Gerçekte o derinde yatan güçlü korkularını yatıştırabilmek için insanların hoşuna giden biri olmak istiyordu. Bu yüzden sıkı sıkıya kavga ettiği biri olmamıştı henüz. Çünkü kavgacı ve geçimsiz bilinmekten çekiniyordu. Hep uzlaşmaktan, hep orta bir yol bulmaktan yanaydı. Barıştırıcı, arabulucuydu o. Çünkü, böylelikle yeni insanlar katıyordu yanına yöresine, defterine. Benliğini güçlendirecek, iç dünyasını besleyecek "yeni birileri" daha...

Hep yeni birilerini hayatına katsa da yine de asıl büyük korkusu, onlardan biriyle arasının bozulmasıydı. Çünkü çevresindekilerin arasına kattığı birisi onunla bozuşsa, biri ondan uzaklaşsa, bunun böyle kalmayacağına, bu uzak-

laşmanın yenilerini davet edeceğine ve arkasının çorap söküğü gibi geleceğine inanıyordu. Çünkü bu ülkede insanların birisini şu veya bu sebepten hemen düşman ilan edip ona karşı anında bir "kötülük dayanışması" kurma konusunda şaşırtıcı bir beceriye sahip olduklarına kesinlikle inanmıştı yıllardır. Ve şimdiye kadar bu "kötülük dayanışması" tarafından dışlanmaya, itilmeye, yalnız bırakılmaya katlanabilecek gücü çok istediği halde hiç bulamamıştı. Böyle bir dışlanma ve tecrit şimdiye dek arkadaşları ve dostları tarafından ona yaşatılmamıştı ama onun duygusunu, korkusunu taşıyordu içinde. Çünkü yaşadığı ülkenin soluduğu havasında, evlerinde, sokaklarında, kamusal alanlarında vardı bu dışlanma ve tecrit korkusu. Biraz; biraz daha zorladığında çocukluğuna gidiyordu aslında bu korku... En ufak bir yaramazlığında kapatıldığı o karanlık, o mezarlık gibi olan sandık odalarına, kömürlüklere... Çünkü verilen bütün o sevgiler, kazanıldığı sanılan bütün o yakınlıklar ve bütün o kefaletler koşulluydu. Beklenenlerin dışında gösterilen bir tavırda, bir karşı çıkışta, bir hatada olduğu gibi geri alınacaktı...

Ancak bu korkuyu ne kadar derinlere itse de er geç dışlanmaktan, yalnız bırakılmaktan ve kötülük dayanışması tarafından yargılanmaktan ne kadar korkup kaçsa da bir gün mutlaka onlarla karşı karşıya kalacağını hissediyordu... Bu yüzden kendisine hem yeni "dostlar", yeni birileri daha edinmeye devam ederken, bir taraftan da ona bütün bu korkuları taşıyan benliğinden kurtulmak ve benliğini aşmayı ona sağlayacak olan tasavvuf felsefesinin inceliklerini öğrenmek ve kişiliğine katmak için uğraşıyordu.

Çünkü biliyordu ki kendisine bütün bu acıları çektiren, paramparça edilmiş, ona yabancı olan bu sahte kişiliğiydi

sonuçta. Kıskanan, rekabet duyguları içinde olan, hep başarılı ve sahip olmak isteyen, onu kısır ve aptalca acılara sürükleyen hep oydu. Onu tasavvuf felsefesiyle yenerse ve onun ardına geçerse kurtulabilirdi ve özgürlüğüne kavuşabilirdi. Ve böyle anlarda bu düşüncelerinin ardından Kafka'nın, "Bu dünyada özgür olmak için hedef küçültmemiz gerekir," sözü geliyordu hemen aklına. Bu düşünceleri, bu sözleri yaşadığı o derin korkulardan biraz olsun korunmak için saklıyordu belleğinde... Çünkü bu düşünce ve sözlerin yardımıyla ona acı veren benliğinden mutlaka kurtulacağına inanıyordu. Artık sırtını yalnızlığa ve ölüme dayamalıydı... İnsanların onayını ve güvenini kazanmak için ölesiye çırpınmaktan artık vazgeçmeliydi. Artık kendisi olmalıydı, içine; gizlerine yolculuk yapmalıydı. Çünkü itilmekten, dışlanmaktan ve "kötülük dayanışmasından" bu denli korktuğu ve dış dünyayı bu denli ciddiye aldığı sürece kimseyi gerçekten sevemeyeceğini derinden anlamıştı... Ancak dışlanmak, sevgisiz ve yalnız bırakılmak korkusu yüzünden sahte kişiliğinden kurtulmayı, dahası tasavvufa sarılmayı düşünmenin hiçbir şeye çözüm olamayacağını ve üstelik bunun yeni korkular ve yeni yalnızlıklar demek olduğunu henüz bilemiyordu...

IŞIĞI GÖREN FİLMLER GİBİ SOLAR BENZERLER ARASINDAKİ AŞK

Biliyorum, sana da yasak etmişlerdi evinize gelen o çok garip, o çok uzak, o çok yakın insanları. Sen ısrarla sordukça: "Onu unut, bir daha gelmeyecek, öyle biri yok artık!" demişlerdi sana da. Benim gibi kimselere benzemeyen çocuklara bağlanmıştın sen de. İçindeki bir yeri sızlatan, nedense sende hep çocukluğunu anlatma isteği uyandıran, uçarı ve aslında çok da iyi fark ettikleri bir uçurumun kenarında yaşamayı seçen...

İkimiz de her defasında şaşmıştık, neden hayat böyle, neden sokaklar hızla bizden saklanıyor, neden çok konuştukça kendimizden giderek uzaklaşıyoruz ve neden bizi başkaları, başka insanlar hep aşağı çekiyor, tüketiyor, diye... Önce bize görünürdü aramızda herkesten önce ölecek insanın gözlerinin önünden geçen bulut... Bilirdik ki ikimizin de içinde insan içine çıkmamış ama her şeyin farkında, her şeyi gören ve sesini içimizdeki endişelerin kıstığı bir keşiş vardı. Vardı ama dünya birçok savaştan sonra bizi birer pazarlamacı yapmayı başarmıştı işte. Ama biz bu yanımızı unutmuş gibi yapar, kaçış ve özgürlük hikâyeleri anlatarak birbirlerini avutan mahkûmlar gibi ve

bu durumdan bir gün kurtulacağımıza kendimizi inandırmak istercesine birbirimize keşiş yanlarımızı pazarlardık: Evimize gelen ve sonra kaybolan garip adamları; bizde çocukluğumuzu anlatma arzusu uyandıran, içimizdeki bir yeri sızlatan, uçurumun kenarında yaşayan aşklarımızı; başkalarının bizi aşağı çektiğini, aramızda herkesten önce ölecek insanların gözlerinin önünden geçen bulutlardaki sırrı...

Seni iş ararken, güç bela bulduğun bir işe alınman için ölçülü, cana yakın, kibar gözükmeye çabalarken nasıl da duygularını, biriktirdiğin anıları yüzüstü bıraktığını; evine dönünce, yalnız kaldığında bütün bu yaptıklarının acısını kendinden nasıl da çıkarttığını hissediyorum.

Sinemacı, oyuncu; olmadı, dansçı olmayı arzuluyordun; oysa şimdi bir iş bulup evinin kirasını ödeyebilmek için mahcup oyunlar, kaçamak danslar yapıyorsun. Evine gönderilen faturalara, makbuzlara bakarken kasılan kalbini, birilerinden borç para bulabilmek için telefon defterini heyecanlı bir kaygıyla karıştırmanı düşünüyorum. Sonra vücuduna bakıyorsun: Bilinmedik bir uzaklıkta seni çok düşündükten sonra sana küsmüş, belki de kaybolmuş birine bakar gibi oluyorsun. Daha da uzaklaşıyor vücudun senden. Saçlarından, gözlerinden, göğsünden, bacaklarından daha zaman istiyorsun. Zaman istiyorsun onlardan, esirgeyen uzlaşmacı, kendini aldatan zamanlardan biraz daha; tıpkı benim gibi...

"Ölmeyi bekliyorum bir an önce, bitip geçsin her şey, ölüm gelsin," diyordu. Bu benim yaşamım olamaz, ben sürgündeyim. Ya fazlayım, ya eksiğim. Ve bir hata, bir suç, hep bir yanılgı gibi yaşıyorum. Bu dünyaya göre oluşma-

mışım da, sanki farklı bir maddeden yapılmış gibiyim. Ama bir taraftan da dişini sıkıp, sevmediğin bir işte çalışıp biraz olsun para kazanıp, bu paralarla zaman satın almayı düşündüğünü söylüyorsun bana. Ulaşılması geciktikçe büyüyen hayallerin esirgeyecek, yol gösterecek, onlara ne denli geç olsa da hep bir fırsat tanıyacak zamanları. Gerekirse duygularını daha uzun süre yüzüstü bırakabilir, kendinden vazgeçebilir, ayaklanıp seni engellemesinler diye, onları çiğneyebilirdin. Biliyordum, bütün bunları beni kendinden uzaklaştırmak için anlatıyordun biraz da. Çünkü ben senin benzerindim ve insan âşık olmak için benzerini arardı yıllar boyunca. Ama ikimiz de derinden derine anlamıştık ki, ne denli yoğun duygularla saklanmış olursa olsun benzerler arasındaki aşk, bu çirkin, bu acımasız dünyayla karşılaştığında ışığı gören filmler gibi solar, kaybolur, anlamsızlaşır; kurtuluşumuz olacağını sanıp onu yaşamaya kalktığımızda belki de bu yüzden her defasında insafsızca öç alırdı bizden...

Bir türlü benimseyemediğimiz ama yine de bizi aşağı çeken, tüketen, içimizi acıtan başkalarından kaçıp sığındığımız evlerimizde bizi kuşatan ve her yakınlığımıza, her hayalimize, her hasretimize sızan parayla ve parasızlık duygularımızla kendimizi bir sürgün, bir yara, bir hata hissettiğimiz bu dünyada ölümü beklerken bile kendimizi yine de koruma kaygısıyla ve artık gerçekte ne olabileceğini bile düşünmediğimiz gözleri oyulmuş beklentilerle yaşayıp gidecek miydik böyle?..

Hatırlar mısın, seninle soğuk bir kış sabahı, geceyi sadece çırılçıplak vücudunu örttüğü delik deşik olmuş bir battaniyeyle geçirmiş olan bir kadın görmüştük? Her zorluğa alıştırdığı vücuduyla nasıl da gururlu, nasıl da tavizsizdi.

Kimse ona bir şey yapamıyordu. Gelenekler, yasalar, kurallar onu hiç ilgilendirmiyor; o polislerden değil, polisler ondan çekiniyor; gece adamları, gaspçılar, zorbalar ona asla dokunamıyorlardı. Sonra da, "İşte," dedin, "onca savaştan sonra aşkın son kalesi belki de bu kadın, bu kadının yaşadığı bu hayat!.." Beni de inandırmıştın buna. Belki de ancak böyle yaşadığımızda çocukluğumuzda görüşmemiz engellenen o garip, o çok uzak, o çok yakın insanlarla yeniden karşılaşacak; sokaklarımız bize geri dönecek, başkaları bizi aşağı çekecek gücü bulamayacak, aramızda *herkesten önce ölecek insanların gözlerindeki bulutun sır*larını öğrenecektik...

Belki de ancak böyle yaşadığımızda kaldığımız yerden çocukluğumuzu birbirimize anlatmaya başlayacak, birbirimizin içinde uyandırdığımız sızıyı şımartacak, uçurumun kenarına terk ettiğimiz aşkımıza sahip çıkacaktık...

Çünkü ancak böyle yaşadığımızda oluşan ve her geçen gün içimizdeki keşişi biraz daha derinlere gömmeye çalışan pazarlamacı kişiliğimizden kurtulabilecektik...

NEREDE YENİLDİĞİMİ, NEREDE KAYBETTİĞİMİ BİLMEM GEREKİYOR MUTLAKA!

İşte bir günün gecesi daha. İçimde yaprak kımıldamıyor. Kimseyi özlemiyorum. Kimseye sevgimi veremiyorum. Artık sevgilimi eskisi kadar sevemediğim için üzülüp acı çekmiyorum. Bu çok feci işte! Bunun adı, "duygusal kifayetsizliğe düşmek" galiba...

Kafamda başlı ve sonlu bir tek cümle bile yok. Gövdemdeki açlık, susuzluk, sıradan ağrılar ve kafamdaki yapışkan uğultudan başka hiçbir şey hissedemez miyim ben? Aptalca bir iş, boş konuşmalar, ruhumu daraltan insanlar, TV gürültülerinden sersemleşen zihnim, sahip olduklarım ve olamadıklarımın içimi kurutan gerginlikleri ve kıskançlıklar. Azalan ve çoğalan boşluk duyguları. Tanrım, gelip tıkandığım ve bir adım öne ya da geriye adım atamadığım yer burası mı? Burada mı kalacağım hep?

Eve gidip odama kapansam ve bir kitap açıp okusam, sonra kendimi iyileştirici uykuya teslim etsem ne güzel olurdu. Hayır, şimdi eve gidip kendimle baş başa kalamam! Tek başıma kalmaktan korkuyorum epeydir: O tehdit

edici boşluktan. Kendime, bastırdığım duygularıma dayanamıyorum. Birileri yoksa ben de yokum bu akşam...

Yoo, bu gece kendimle kalamam! Gürültüyle ve alkolle uyuşturmalıyım kendimi. Hayatımdan, tükenişimden, tükettiklerimden öç almalıyım. Her şeye düşmanım ama kime ve neye düşman olduğumu bilmiyorum. Dünyaya sahip olmak istiyorum, oysa sahip olduğum hiçbir şey yok. Galiba ben "düşüyorum". Aşağıya düşüyorum. Bitiyorum!..

Hemen her gece geldiğim bu barda da kimseyi sevmiyorum, hatta onları delice kıskanıyorum. Sanki hepsi hayattan çok büyük ve benim hiç almadığım bir zevki alıyorlar. Sanki hepsi beni burada bırakıp büyüleyici bir yolculuğa çıkıyorlar. Sanki onların aldığı hazzı ben hiç alamıyorum. Onlar huzur içinde, ben sabırsızlık ve gerilim içindeyim ve açgözlüyüm hep. Aslında onlar da benim gibi, biliyorum, hissediyorum. Ama yine de kıskanıyorum. İşte müziğin sesi artıyor. Bu ses yüreğimi daraltan kuşkuları bastırıyor biraz olsun. Alkol de iyi geliyor içimdeki boşluğa. Uyuşmak ve unutmak istiyorum: Ne olduğumu, nerede yenildiğimi, nerede yitirdiğimi?

Düşünmek değil, sadece haz yaşamak istiyorum; kimle olursa olsun! Paylaşacak ne umudum, ne arzularım, ne anılarım, ne de ideallerim var. Bir tek karşımdakiyle gövdemi paylaşabilirim. Sonsuz bir hafiflik içinde tanımadığım bir gövdenin "içine" girmek ve orada kendimi unutmak istiyorum... Girmek ve unutmak...

İşte müziğin sesi son sınırında. Alkol beynime yerleşti işte.

Uyuşuyorum. Ruhumun pencereleri kırılıyor. İçimde ko-

za yırtılıyor ve içimdeki hiçlik ve yabancılık duygusu karanlık ve yabancı geceye akıyor. Artık ne aşk, ne acı, ne merhamet duygusu hissediyorum. Her tarafımı hiçlik duygusu sarıyor. İşte yola çıkıyoruz. O parçalanmış benliğim tamamen siliniyor. Yalnız değilim. Yaşama zevkinden anlayan ve "şimdiki anın" tadını çıkarmasını bilenlerle beraber yola çıkıyorum işte! Yaşadığımız gizli ve ortak bir intihar şimdi. Belki de burada durmaz, beni kucaklamaya hazır o büyük ölüme karışırım, o sonsuz dinginliğe. Ama yok, o benden çok güçlü. Benimse daha yaşanacak hazlarım var. Bana bu gece için "küçük bir ölüm" yeter!..

Ve küçük ölüm yolculuğumuz bitmek üzere. Müziğin sesi yükseldikçe, içimdeki tüketici boşluk uyanmaya başlıyor. Ruhlarımızı yabancı geceye öylesine teslim ettik ki, şimdi artık kimsenin kimseyle ilgilenecek hali yok. Sanki yaşadığımız bu sahtelikten utanç duyuyoruz. Güneş doğmadan, yabancı geceye sarınarak kaçıp gitmeli buradan. Güneş çıkmadan ve biz "ölü olmadığımızı kanıtlamamız" için tanımadığımız gövdelere sığınmalıyız. "İçine" girmeliyiz. İçimden atamadığım bu öç duygusuyla sevişmeliyim, sevişmeliyiz!..

Sabah olup güneş doğunca kendimle yine buluşacağım. Ruhum varsa hâlâ, üzerinde yaşadığım ve kendisinden kaçamadığım bu dünya, bu gece yaptığım o gizli intiharın, o sahte ölüm yolculuğunun hesabını benden soracaktır. Acı ve boşluk duygularıyla ödeyeceğim bu kaçışı. Yok, eğer ruhum yoksa, dünyada bundan daha feci ne olabilir ki? Hayır!.. Hayır, bu böyle gitmez! Nerede yenildiğimi ve kaybettiğimi bilmem gerekiyor. Mutlaka!

Paramparça olsa da, kurtarılacak bir ruhum var benim...

PEK UMUT YOK
AMA NEREDEYSE SABAH OLACAK!

"Gitmem lazım, geç kaldım, işim var," dedim ama beni dinlemiyordu, titrek ve terli parmaklarıyla bileğime yapışmış ve adeta can havliyle: "Ne olur, çok yalnızım, bu gece burada kal!" diyordu. Evinde olduğumuz ve hava karardığı halde hâlâ o simsiyah gözlükleriyle dolaşıyor ve sürekli içki içiyordu. Belli ki acıları tekrar depreşmişti. Onu bu halde asla bırakamazdım. Çünkü gittikçe kötüye gidiyordu; olmadık şeyler yapabilirdi. "Peki, sakin ol! Bir yere gitmiyorum, buradayım," dedim. Bunu duyunca heyecanla gelip sarıldı boynuma ve "Sağ ol, dostum!" dedi. Mutfağa gidip içki doldurdu bana. Ev sahipliği yapmaya başlamıştı hiç beklenmedik bir canlılıkla. Ama sonra içindeki o ıstırap kendisini yine hatırlatmış olacak ki yakınmaya, dahası yaşadığı acının haklılığını anlatmaya, kanıtlamaya başlamıştı bana. "Sen de çok iyi farkındaydın, nasıl seviyordum o adamı, değil mi, söylesene! Onunla kendimi sevmeye başlamıştım, en önemlisi eşcinselliğimden pek utanmıyordum, artık insanların gözlerinin içine hiç olmadığı kadar korkusuzca bakabiliyordum. Yaşamaya başlamıştım, dünyaya dokunuyordum. Ve o şimdi yok. Nelerimi yitirdim ben, biliyorsun, değil mi?"

"Biliyorum, biliyorum," diyordum, bulunduğumuz dokuzuncu kattan Haliç'in o hüzünlü koyuluğunu seyrederken. Oysa bildiğim en fazla neydi ki ve bu inanılmaz ve bizi hep şaşkına çeviren çelişkilerle dolu olan hayatta ne olabilirdi ki? Bir tekstil firmasında modelistlik yapan eşcinsel arkadaşım, iki çocuk babası evli bir polise âşık olmuştu. Öyle ki varını yoğunu âşık olduğu bu polis için feda ediyordu. Polisin ilkokula giden çocuklarının neredeyse tüm okul masraflarını, dahası zaman zaman ödemekte zorlandığı kooperatif taksitlerini ödüyordu. Ve bütün gün onu anıyor, onu nasıl mutlu edeceğini ve şaşırtacağını düşünüyordu. Ve arada bir görüştüğümüzde bana hep çok mutlu olduğunu, hatta bu mutluluğun onu korkuttuğunu, her şeyin nasıl bu kadar iyi gidebildiğine zaman zaman da şaştığını söylemeden edemiyordu. Benim tüm dünyadaki ve özellikle bu ülkedeki polislere ilişkin yargılarımı bildiği için de, "Bu farklı, hiç öyle sandığın gibi değil. Düşünsene, televizyonda eski Türk filmlerini seyrederken kendini tutamayıp ağlıyor, öylesine duygusal bir adam, öylesine yumuşak bir kalbi var ki bilemezsin!" diyordu ısrarla.

Ne yalan söylemeli, anlattıkları beni etkiliyor, dahası umutlandırıyor, onun adına mutlu ediyordu.

Sonra bir gün her şey altüst olmuştu. Aslında bu ülkede "samimiyet buhranına" kapılıp umutla bağlanılan her şey hiç beklenmedik bir anda nasıl uçup gidiyorsa, öyle olmuştu. Arkadaşım uzun zamandır gitmediği ve şöyle bir, ne olup ne bitiyor diye uğradığı eşcinsel kulübünde kavga çıkıyor ve bir polis ekibi kulübü basıp oradakileri yere yatırıyor ve kim varsa coptan geçiriyordu. Ve asıl ilginci bu polis ekibinde arkadaşımın "sevgilisi" olan polis de vardı. Ve onca karışıklıkta bir an göz göze geliyorlar, arkadaşım bu

sırada elinde olmayarak çok heyecanlanıyor ve bir şekilde onunla göz göze gelince de, "Benim, beni tanımadın mı?" demek istercesine bakıyor ona ve o heyecanla bir şeyler çıkıyordu ağzından güç bela ama nafile: polis "sevgilisi"nin yüzünde en ufak bir titreşim bile olmuyor ve belki de birkaç gün önce seviştiği insanı yere yatırıp copluyordu, sonra da kimliğini istiyor, bakıyor ve geri uzatıyordu, oradaki herkese yaptığı gibi...

Sonra polis ekibi kulübün sahibini ve kavga çıkartan bir iki kişiyi daha yanlarına alarak geldikleri gibi gidiyordu. Arkadaşım o geceyi simsiyah gökyüzüne ve güneşe yalvararak geçiriyordu: "Ne olur aydınlan gökyüzü! Ne olur doğ güneş!" diye. Sabah olur olmaz da, arkadaşım, polis "sevgilisi"ni aramaya başlıyor ve saatler sonra çalıştığı emniyet biriminde buluyor onu ve asıl tükeniş o zaman başlıyor ve şöyle diyordu ona polis "sevgilisi": "Bak, birbirimizi bir süre kullandık, ben karımı seviyorum, mesleğime bağlıyım, artık beni bir daha arama!.."

Evet, hepsi bu. O an arkadaşım cehennemin yedi kat dibine iniyor, aşkıyla kazandığı ruhunu yitiriyor, dokunduğu hayat uzaklaşıyordu ondan. İnsanların gözlerine artık bakamaz oluyor, eşcinselliğinden hiç olmadığı kadar utanmaya başlıyor, çalıştığı yerden özel izin almak zorunda kalıyor ve haftalarca sokağa çıkamıyor; sımsıkı örttüğü perdelerin arasından sadece arada bir sokağa bakıyordu. Yitirdiği aşkının yasını tutmaya başlıyordu. Ve bir süre sonra artık hiçbir şeye ve özellikle sevmeye ve sevilmeye, dahası aşkının yasını tutmaya bile layık görmüyordu kendini.

Hatta bir daha kimseye âşık olmamak, bağlanmamak için kendine olan saygısını, inancını ayaklar altına almaya uğraşıyordu...

Yani yine eski hayatına dönmüştü. Hemen her akşam eşcinsel kulüplerine, barlara gidiyor, kim denk gelirse gidip onunla yatıyordu. Aşırı alkollü olduğu kimi geceler ise yollara çıkıyor, rastgele bir taksi çeviriyor ve hiç çekinmeden pazarlığa girişiyordu. Ve asıl ilginci, birçok taksi şoförü teklifini kabul ediyordu: Taksimetre açılıyor, taksi hareket ediyor, arkadaşım şoföre oral seks yapmaya başlıyor, şoför boşalana kadar şehirde gelişigüzel dolaşıyorlar ve iş bitince taksimetrede ne yazıyorsa arkadaşım çıkartıp şoföre o parayı ödüyordu. Sonra karanlık sokaklardan evine, onca utanç ve aşağılanmışlıkla düşe kalka geri dönüyordu...

Kimi geceler ise evinin çevresindeki inşaatlarda çalışan bir ya da birkaç işçiyi evine getiriyor ve onlarla yatıyordu. Ama çoğu kez evine getirdiği ve yattığı işçilere istedikleri parayı vermeyince onlar tarafından acımasızca dövülüyor, cüzdanında ne kadar parası varsa alınıyor; dahası, kimi eşyalarını gizlice çalıp ya da zorla alıp gidiyorlardı...

Bazen onu görmeye evine gittiğimde, yüzünde, gözlerinin kenarlarında morluklar ve sıyrıklar görür ve bir gece önce başından neler geçmiş olduğunu hemen anlardım. Göz göze gelirdik, o an, "Bana sakın bir şey söyleme," der gibi bakardı, yutkunurdum ve susardım ama gözlerim ve içim yanardı.

Dertleşirken bir ara, ansızın nereden bulduysa eline geçirdiği bir makasla saçlarını gelişigüzel, daha doğrusu kendinden öç alırcasına kesmeye başladı. Güç bela engel oldum. "Bırak beni, çirkinleştirmek istiyorum kendimi! Layık değilim ben sevmeye, layık değilim ben sevilmeye!" diye çırpınmaya başladı kollarımın arasında. Sonra bir ara sa-

kinleşir gibi oldu. Kalktı, lambaları tamamen söndürdü. Yanıma gelip hiçbir şey olmamış ve "bütün bu yaşananları unutalım," der gibi, "Hadi, senin sesin güzeldir, bana o sevdiğim şarkıyı söyle!" dedi. "Söylerim ama" dedim, "artık içki içmezsen, çünkü biraz daha içki içersen komaya gireceksin." "Tamam, içmiyorum, ne olur hadi söyle!" dedi. Önce, çok sevdiği "Hatıran Yeter Bana, Uzakta Kal Sevgilim" şarkısını söyledim ona. Salonda karanlık bir noktaya gözlerini adeta bir sonsuzluk hasretiyle dikmiş beni dinliyordu. Sonra "Şarkılar Seni Söyler, Dillerde Nağme Adın" şarkısını söylemeye başladım. Ama bir süre sonra fark ettim ki, halıya kapaklanmış hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Yanına gittim. Ne olur ağlama, güçlü olmalısın!" gibisinden saçma sapan sözler söylemeye çalışarak saçını okşamaya, onu teselli etmeye çalışırken, o an nasıl olduysa ben de ağlamaya başlamıştım. Aslında farklı şeylere ağlıyorduk: O, bütün her şeyini, bütün varlığını verdiği halde yitirdiği aşkına ağlıyordu; bense hiç kimseyi böylesine fedakârlıkla, dahası derin bir özlemle sevemediğim, kimseye böylesine bütün varlığımı veremediğim için ağlıyordum...

Sonra onu yerden kaldırdım, yatağına yatırdım. Üzerini örttüm. "Gitmeyeceksin, beni yalnız bırakmayacaksın, değil mi?" dedi. "Buradayım. Hiçbir yere gitmiyorum, yanındayım, merak etme!" dedim fısıltıyla. Yatağını serdim, gözyaşlarını sildim, tam uyumaya hazırlanırken, "Söylesene, bizim gibiler için bir umut var mı bu dünyada?" diye sayıkladı. Bir an, bunca yaşadığımız ve dahası yaşayacağımız şeyi düşündüm. Saat kaç olursa olsun ve ne kadar alkollü olursak olalım ona yalan söyleyemezdim: "Pek umut yok!" dedim, "yok ama artık uyumalısın, neredeyse sabah olacak!.."

ONU YOK SAYAN BU DÜNYANIN SONU GELSİN İSTİYORDU...

Her akşam işten çıkınca, daha işyerinin kapısında, hep o duygular beklerdi onu: Şimdi ne yapmalıydı, nereye gitmeliydi, nasıl zaman geçirmeliydi? Önünde koca bir zaman parçası vardı ve o ne yapacağını bilemez oluyordu; son zamanlarda hep böyleydi... Oysa bir zamanlar çalışırken içi heyecan ve serüven dolu vaatlerle dolup taşıyor olurdu. Uzun yolculuklara çıkacak, otostopla kıtaları geçecekti. Dünyanın en unutulmuş yerlerinde, unutulmuş istasyonlarda sabahlayacak, birbirinden ilginç insanlarla tanışacak, onlarla sırlarını paylaşacak, böylece kapalı kapılarını araladığı ruhunu zenginleştirecekti.

Bir ara gitar çalmayı öğrenmek istemişti ama başladığı gitar kursunu daha bir ay olmadan bırakmıştı. Tıpkı İspanyolca kursunu yarıda bıraktığı gibi. Bir sualtı kameramanı olmak hayali ise artık sadece zaman zaman düşlerini süslüyordu. Peki, neden bir şeyi yapmayı, öğrenmeyi böylesine çok isterken, bir süre sonra bundan vazgeçiyordu? Sanki artık kendisiyle ilgili bir şeylerin değişeceğine ya da bir şeyleri değiştireceğine inanmıyordu. Dünyayı dolaşsa da, sualtı kameramanı olsa da, yine böyle boşlukta, amaç-

sız ve anlamsızlık duygularıyla dolu olacağını hissediyordu.

Her şey onun dışında planlanmış ve düzenlenmiş ve bu durum hiç değişmeyecek biçimde önüne sürülmüştü sanki. Aslında yıllarca hep kendisini önemli ve değişik şeyler yapacak biri olduğuna inandırmıştı. Tutkulu ve eylemci bir insan olmaktan hiç vazgeçmeyeceğine kendine söz vermişti. Öyle ki, sanki bir gün insanların kaderini değiştirecek bir buluş yapacak, ya da çok önemli ve uzun yıllar insanların belleklerinden çıkmayacak bir kitap yazacak; bunlar olmasa bile, bir gün sokakta kendisiyle röportaj yapacak olan bir televizyon kanalının mikrofonuna, onu izleyecek olan milyonların vicdanlarını kanatacak ve onları her türlü kötülüğe ve baskıya karşı harekete geçirecek birtakım sözler söyleyecekti!..

Artık böyle "çocuksu" düşlerle avutamıyordu kendisini. Kimsenin kimseyi takmadığını, insanların sadece kendi günlük çıkarları ve hazları dışında hiçbir şeyle ilgilenmediğini fark ediyordu. Çevresindeki herkes kadar önemli, herkes kadar önemsizdi sonuçta. Herkes kadar özgür, herkes kadar bağımlı... Sanki işyerinde her gün üzerinde çalıştığı bir bilgisayar tuşundan farksızdı. Onu kuşatan bir ağın, bir devrenin içindeydi sanki. Sanki birileri onun yerine her gün yapıp yapmaması gerekenleri, kimi hedeflerini ve sınırlarını önceden belirlemişti. Bu duruma öfke ve hınç duyması gerektiğini düşündü, buna kendini zorladı. Tuhaftı, içinde, bütün bu olup bitenlere karşı ne bir hınç, ne de bir öfke vardı...

Oysa geçmişte bu dünyanın vazgeçilmezliğine inanmıştı. Şimdiyse böyle düşünmüyordu. Yaşanması ile ya-

şanmaması arasında hemen hiçbir fark yoktu sanki. Bu sonucu da hemen hiç etkilenmeden, adeta belirgin bir duygusuzlukla kabulleniyordu. Tuhaftı, varlığının önemsizliğine iyiden iyiye inandığı son günlerde çevresindeki insanlar dünyanın sonunun yaklaştığına ilişkin kimi teoriler ortaya attıklarında, içinde garip bir arzuya, kötücül bir sevince benzer duyguların uyandığını hissediyordu. Sanki bir an önce dünyanın sonunun gelmesini istiyor gibiydi. Onu her an yok sayan ve ördüğü ağın içinde tutsak bırakan bu dünyanın...

KUYUNUN DIŞINA ÇIKMAK

Uzun zamandır ilk kez o çok içki içtiği ve büyük bir istekle sarsıla sarsıla ağladığı gece özgür olduğunu, kendi olduğunu hissetmişti. Doyamıyordu sanki ağlamaya; ağlayarak sanki hiç dinmeyecek olan susuzluğunu, onu karamsar, tutuk, beceriksiz yapan kilitlenmeyi, bu havasızlığı gidereceğini sanıyordu... Alkolün yardımıyla sanki yüzyıllardır ayrı kaldığını sandığı benliğiyle, özüyle buluştuğunu hissediyordu. Benliği bir kuyunun dibinde, karanlıklar içinde yapayalnız, kimsesiz, orada bekliyordu onu sanki.

O ise toplumsal rollere, kurallara uyan maskesiyle kuyunun yukarısında kendisinden yüzyıllardır uzakta, kopmuş bir şekilde yaşamaya çabalıyordu. Çok içince yaşadığı kuyunun içinden çıkmış, ayrı kaldığı benliğiyle buluşmuştu ama bu çok kısa ve umutsuz bir buluşmaydı. Birazdan alkolün etkisi geçecek, ondan ayrılıp tekrar dışarı itilecekti. Ağlaması, hem buluşmanın coşkusu, hem de birazdan başlayacak olan ayrılığın acısı yüzündendi. Dışarı itilecekti; kendisini hep bir misafir, hep eksik, hep acemi, hep soluksuz hissettiği yere...

Peki, neydi bu dışarıda insanlarla, toplum içinde yaşadığı o misafirlik, o eksiklik, o yaşayamama duygusu? Sanki bir puslu camın ardında yatıyordu. Duygularını kendisini

saldırılardan, tehlikelerden korumak için yaptığı kabuğun içine saklamıştı. Oysa duygularını alabildiğine özgürce hissetmek ve hissettirmek istiyordu. Ama duyguları sanki ondan bağımsızdı, ona rağmen vardılar ve ona rağmen ürkek ve her an gizlenmeye hazırdılar. Duygularının onu soluksuz bırakan bu taleplerine, sonuçlarına katlanmayacağı için engel olmaya çabalıyordu. Duygularını açığa vuramadığı için de karamsar, durgun ve kapalıydı. Duyguları bu denli ürkek ve öldürücü bir giz içindeyken içinden bir şey söylemek gelmiyordu; çünkü eğer söylerse bunun gerçek olmadığının anlaşılacağından korkuyordu. Çoğu kez de korktuğu gibi oluyordu!..

Böyle anlarda kendisinden derin bir şüpheye düşüyordu. Yoksa, bu "duygularım, iç dünyam" dediği, öğrendiği ve bir ezberci gibi belli durumlar karşısında söylediği kalıplaşmış ifadeler miydi? Söylediklerinin gerçekten söylemek istedikleri olup olmadığından çoğu kez emin olamamıştı. Yaptıklarının, yapmak istedikleri olup olmadığından çoğu kez emin olamadığı gibi. Böyle olduğu için karşılaştığı, ilişki kurduğu insanlarla hep bir sahte uzlaşma, bir sahte barış duygusu içindeydi. Bu yüzden sık sık insanlarla birlikteyken kendisini onlara pazarladığı, sattığı duygusuna kapılıyordu. Bu alışkanlığıyla yüz yüze geldiği anda ise kendisini kötü hissediyor, bu duygudan kurtulmak için de kendi kurduğu bu oyunu bozuyor ve karşısındakilere hırçın, kırıcı davranmaya başlıyordu. Genellikle alkollüyken böyle davranabildiği için, ayıldığında hırçın ve kırıcı davrandıklarından teker teker özür dilemeyi asla ihmal etmiyordu!

"Özür dilerim, bir an kendimi kaybettim, bağışlayın!" diyordu. O sahte, o uzlaşmacı maskesini takıyor ve bu maskeli kişiliğini pazarlamaya yeniden başlıyordu...

Ancak bu maskeli kişiliği, bu uzlaşmacı, yanaşma ruhlu tavrı onu boğuyor, zehirliyordu. Eksik, yanlış, kötü, iyi, her neyse ama kendisi olmak, duygularını alabildiğine özgürce yaşamak, yüzyıllardır bir kuyunun dibinde onu bekleyen asıl benliğiyle buluşmak istiyordu. İşte tam bu yakıcı istek onu sarıp sarmalamışken yüreği öldürücü bir soruyla sarsılıyordu: "Ya benim bir özüm, kuyunun dışında yüzyıllardır bekleyen bir benliğim hiç olmadıysa? Bütün bunlar sinirlerimin, beynimdeki kimsayal salgıların bir oyunuysa ve ben son nefesime dek böyle kilitlenmiş kalır ve hiçbir zaman kuyunun dışına çıkamazsam?"

Ancak çok kısa bir süre sonra şöyle düşünmekten de kendini alıkoyamıyordu: "O vardı ki ben onu böylesine özlüyordum!.."

İÇİNDEKİ O KATİLLE YAŞAMAK ZORUNDAYDI

Hiçbir sevgi yetmiyordu ona. Hep bir başkasına ihtiyacı oluyordu; sonra yine bir başkasına daha...

Önceleri bunu biyolojik ve psikolojik gerekçelerle açıklamaya çalışıyordu. "İnsanlar çokeşlidir, karşılaştığım insanlar benim sevgimden korkuyorlar, birlikte yola çıkıyoruz, yorulup geride kalıyorlar," ya da buna benzer şeyler söylüyordu...

Birinden öbürüne, sonra birine daha. İşte tam buldum, derken, kendi deyimiyle, elinde "soluk, hüzünlü cam kırıkları" kalıyordu...

Yıllar böyle geçiyordu. Bir gün itiraf etti bana: Sevgisini öldürmek için kullanıyordu aslında. Önce karşısındakinin bütün perdelerini, kapaklarını, zırhlarını açıyor, onunla çırılçıplak kalıyor, onu en çıplak ve en zayıf yerinden zehirli dudaklarıyla son kez öpüyor ve öylece bırakıyordu. Ve bir daha hiç aramıyordu...

Birlikte olduğu insanları öylesine çaresiz anlarında terk ediyordu ki birçoğu adeta sevme yeteneğini yitiriyordu. Önce bir süre o zehirli ateşle yalnız başlarına yanıyorlar, ateşleri dindikten sonra kararıyor, kalplerine gölge iniyor ve kendi içlerine doğru nefretle dönüyorlardı.

Onda, birçok sınırda yaşayan insanlarda olduğu gibi iç dünyası olan, biraz yaralı ve aşkı, yaşamak için vazgeçilmez sayan insanları derin bir etkileme gücü vardı. Bu insanların adeta kokusunu alır ve onları inanılmaz bir kolaylıkla kendine bağlardı. Kırık dökük, yakarırcasına bir şeyler söyler ve bu insanların içinde hemen o tuhaf, anlaşılmaz ama inatçı ve o eski sızıyı uyandırırdı. İlginçti; etkilediği insanlarda çok derin bir ağlama hissi uyandırabiliyordu. Ardından sevinçli bir ıstırap yaratıyor, sonra da ölme isteği kabartıyordu insanın içinde...

Çok açıktı: O, bu yarattığı, ateşlediği sevgilerle besleniyordu. Birçok insanın doğumuyla birlikte ruhunun içinde varolan o ilk sevgiden yoksundu o. Birileri onu bu ilk ve gerçek sevgiden yoksun bırakmıştı. O içindeki bu boşluğu başkalarının sevgilerini kazanarak, onlarda içindeki bu boşluk için tutkulu bir yoğunluk yaratarak yaşayabiliyordu.

Ancak ona doğumuyla birlikte verilmemiş olan sevginin yeri, dışarıdan gelen bir aşkla, bir sevgiyle dolacak gibi değildi. Bir buz kovasına atılmış küçük bir kor parçası olabilirdi ancak bu.

Karşısındaki insanda uyandırdığı aşk, coşku, bağlanma duygularının ilk günlerine ihtiyacı vardı onun. İçindeki boşluk ondan yeni bir aşk daha istemeye başladığı anda, kendisini âşık olunmadan önceki o değersiz, sıradan, varlığı anlam taşımayan biri gibi görmeye başlıyordu hemen.

Hiç şüphesiz yarattığı bu kısa soluklu aşkı kendi varlığından daha çok önemsiyordu.

İçindeki boşluktan, "Bu o değil, bir başkasını bul!" emri geldiği zaman düştüğü boşluğun acısını kurbanından çıka-

rıyordu hep. Sevgilileri böyle anlarda onu çok sevdiklerini söylediklerinde onlara acı bir tebessümle gülümsüyor, "Sen de diğerleri gibisin, beni hiç sevmedin ama sevdim diyorsun," diyor ve çekip gidiyordu.

Bir gün, "Uzun soluklu ve hiç bitmeyecek gibi olan bir aşk yaşamayı ben istemez miyim sanıyorsun?" demişti bana. Ama içindeki o katille, o kafatası avcısıyla yaşamak zorundaydı işte. Kimi geceler önce kendine âşık ettiği, sonra da yapayalnız bıraktığı kurbanlarının çığlıklarıyla uyanıyordu.

"Çağdaştı", "uygardı", dışarıdan "başarılı" ve "sağlıklı" gibi görünüyordu. Ama doğumuyla beraber ruhuna yerleştirilmesi gereken o en önemli şeyden yoksun bırakılmıştı işte...

Mahvolmuştu ve mahvetmeye mahkûmdu...

BİR ŞİRKET BİR BAŞKASINA NASIL AŞIK OLABİLİR?

Parasını çıkartırken cüzdanındaki rengârenk bankamatik, indirim ve kredi kartlarını özenli bir şekilde dizmiş olduğunu bir kez daha gördü. Bu görüntü bir anda hoşuna gitti. Kendini güvencede hissetti. Kendini korumaya almıştı epeydir. Kendisini korurken serüvenden kopmamıştı ama serüvenini giderek artan parasıyla ve güvenceleriyle başından beri düzenliyor ve sıkı bir kontrol altına alıyordu.

Kardeşinin ve annesinin fotoğrafı bu rengârenk kartların arkasında kalmıştı. Onları yerlerinden çıkardı ve kredi kartlarının önüne yerleştirdi. Ama bu defa fotoğraflar çok tuhaf görünüyordu; olmamıştı. Tekrar fotoğrafları kartların arkasına yerleştirdi. İçinden bir sıkıntı dalgası geçti.

Parmaklarıyla saçlarını taradı. Saçları parmaklarına bakımlı ve dolgun gelmişti. Sonra paltosunu, ceketini, ayakkabılarını düşündü. Hepsi istediği kalitedeydi, hepsinde renk uyumu vardı. Özellikle çoraplarının renk uyumunu düşündü. Daha da rahatladı. Çoraplar önemliydi. Hatta külodun bile yumuşaklığı ve rengi önemliydi. O gün ne renk külot giydiğini düşündü. Tamamdı o da. Çok değil, üç beş

yıl öncesine kadar giysilerinin içinde mutlaka biri eski, yırtık, sökük, uygun olmayan renkte ya da yıkanmamış olurdu. O günler geride kalmıştı.

Artık o günlere dönmek yoktu. Ayağını yere sağlam basacaktı. Savrulmak yoktu. Telefon defterini açtı. Şöyle bir göz gezdirdi. Çevresi hızla gelişiyordu. Birçok önemli mevkide samimi dostları olmuştu. "Samimi," dedi kendi kendine, "pek değil," dedi sonra. "Yakın dostlar" diyelim diye düzeltti!..

Artık eğlencesini, hazlarını eskisi gibi ertelemeyecekti. Güdülerini doyuracaktı. Bugünleri çok beklemişti. O kötü lokantalarda yenen yemekleri, o kötü meyhanelerde içtiği sıradan içkileri düşündü. Hayat bir armağandı ve bu armağanın karşılığını vermeliydi.

Bütün bu harcamaları için de sağlam yatırımlar yapmalıydı. Borsada para kazanmanın yollarını öğrenmiş, döviz biriktirmeye başlamıştı. "O yoksulluk günlerine bir daha dönmek yok," dedi yeniden. İçinde isyana benzer bir duygu uyanmıştı. Ve biraz da öfke, biraz da nefret. Neden o kadar uzun sürmüştü o yoksulluk yılları, o düşkünlük günleri sanki? Ne çok şeyi ertelemişti, ne çok şeyi ıskalamıştı. Kendisine karşı sorumluydu artık.

Şüphesiz farkındaydı, o "yakın dostum" dediği önemli mevkilerdeki insanları birer araç, birer müşteri, birer fırsat ve zenginlik potansiyeli gibi gördüğünün. Bundan o kadar da çok rahatsız olmuyordu şu an. Onlar da kendisini öyle görüyorlardı nasıl olsa. Bu sahtelikti şüphesiz ama ne olursa olsun, yoksul düşmekten, güvencesiz kalmaktan yine de iyiydi bu sahtelik! Hem bilerek yaşıyordu bütün bunları.

Son günlerde artık her şeyi ölçüyor ve birbiriyle kıyaslıyordu. Ama her şeyi, ilgiyi, sevgiyi, saygıyı, özeni, özensizliği, emeği, arayıp sormayı, hatırlamayı, unutmayı... "Ne alırsam o kadar veririm," diye düşündü. Yok artık öyle eskisi gibi kendini adamalar, insanların peşlerinden koşturmalar, öyle kuru kuruya sevmeler," dedi sonra soluk bir öfkeyle.

Gücünü ve olanaklarını artırmalıydı, o kadar. Maddi ve fiziki gücünü. Sayılar önemliydi artık hayatında. Şu aralar en çok gazetelerin magazin sayfalarındaki anketlere bakıyordu. Haftada kaç kez sevişmeliydi mesela? İki mi, üç mü? Normali bunlarsa, o, dörde, beşe bile çıkmalıydı. Çok sevişmeli, çok kazanmalı, çok tüketmeliydi...

İşte tam bu anda kendisini bir şirket gibi düşündü. Hızla büyüyen, kalkınma planlarını yapmış, açık vermeyen, geleceği parlak bir şirket. Bu şirketin hem sahibi, hem halkla ilişkiler müdürü, hem muhasebecisi, hem de müşterisiydi o. Her şeyinden sorumluydu, nimetleri de kendisinindi. Bu şirket geçmiş yılların acısını çıkartmak için en kısa zamanda en çok yararı sağlamalıydı hiç şüphesiz.

"Her şey iyi giderken, şu aralar bir de âşık olsam, ne iyi olur, diye düşündü sonra da. "Âşık olmayı çok istiyorum," dedi birden. İstiyor muydu gerçekten? İstiyordu, ama olamayacağını da biliyordu! Kendisini ne kadar kandırabilirdi ki? O yeteneğinin çoktan köreldîğini hissediyordu: Bir başkası için kendini feda etme, bir başkası için kendisini riske atma, her şeyini sonunda bir düş olan bir duygu için harcama yeteneğini çoktan yitirmişti çünkü...

Çünkü o bir fabrika, bir şirketti artık! Bir şirket nasıl bir başkası için kendisini feda eder, kendisini bir başka birine

bırakırdı? Üstelik sonunda bitecek, bir düş olacak o tuhaf duygu için paniğe kapılması gerektiğini düşündü bunları aklından geçirdikten sonra. Ağır sonuçlardı bunlar. Bir nevi tükenişti. Ancak paniğe de kapılmadı. Tuhaftı, bunları düşünürken bile içinden yaprak kımıldamıyordu. İçi ölmüştü! Dünyadan çok korkmuş, korktuğu için kendisini güvence altına almak istemiş, bunu başaramamış ama güvenceye alırken de ruhunu öldürmüştü. "Ne yaptım ben kendime?" dedi, bir an. "Nasıl bu hale geldim?" Yoo, yine panik duymuyordu aklının vardığı bu sonuçlardan! Artık tek bir şey onun paniğe kapılmasına neden olabilirdi: Şirketinin zarar etmeye başlaması ya da iflas etmesi...

SEVGİLERİNE KAZA SÜSÜ VERİLEN BU HAYATTAN DIŞARI ÇIKMAM GEREK

Günlerdir onu düşünüyorum: Kendimi en çok hücreye atıldığım gün özgür hissettim, diyen arkadaşımı...

Eve geri çağrıldığım çocukluğumun o akşam üzeri saatlerinde bahçemizin arkasından ufka doğru uzanan hüzünlü vadiye bakarken, orada bir ışığın hep bana bir şeyler söylemek için ısrarla beklediğini görür, kulağıma bir şeyler fısıldamak için adeta çırpındığını hissederdim. O ışığın yanına hiç gidemedim; onu tam olarak duyamadım ama o benimle beraber olduğunu her zaman hatırlattı bana... Şimdi orta yaşımın eşiğinde çocukluğumun eve çağrıldığım akşam üzeri saatlerinde bana bir şeyler söylemek için çırpınan o ışığı belleğimin aynalarında yine görüyor, yine kulağıma telaşlı seslerle bir şeyleri fısıldayışını duyuyorum hayal meyal. Yine benzer duygularla içim kamaşıyor, yüreğim sıkışıyor ve o ışıkla yeniden geleceğimi görüyorum. Ve o ışığın sezgimin ışığı olduğunu bir kez daha anlıyor, bir kez daha hatırlıyorum. Çocukluğumun bitmesiyle beraber ruhumun çarpılacağını, içimin sakatlanacağını ve buna razı olursam hiçbir zaman o yapışkan yapaylıktan kurtulamayacağımı göstermek, duyurmak, hatırlatmak istiyormuş

meğer bana. Çünkü o yıllarımda bu ülkenin o aşağılık cemiyet yasalarının sıkı takipçileri tarafından bana hep kendimden başka biri olmam, kafama vura vura öğretilmeye yeni başlanmıştı. Ölçülü, dengeli olduğum ve bu sisteme en az kusurla uyduğumda dünyanın kapılarının önümde açılacağı yalanı, o yıllarda öğretiliyordu bana...

O gün bugündür, dünyanın kapıları bana hemen hiç açılmadığı gibi, varlığımın kaderi sürekli elimden alındı. Sanki yıllardır damarlarımda başka birinin kanı akıyor, başka biri yaşıyor içimde. Ruhum sanki başka birinin evinde. Sanki yıllardır başka birilerinin sevgisiyle sevdim, başka birilerinin kavuşmalarıyla kavuştum, başka birilerinin ayrılığıyla ayrıldım. Sanki hep başka birilerinin sözcükleriyle kendimi anlatmaya çalıştım. Kendim olursam beni asla özgürleştirmeyen, beni asla mutlu etmeyen bir şeyleri yitireceğimi söyleyerek içime yapay korkular saldılar. Bu yapay korkuları bir süre sonra gerçek korkularım sanma yanılgısına kapıldım. Kendim olursam bir daha cemiyet evine alınmayacağımı öğrettiler, kafama vura vura. Çok az kişinin başardığı bu çıkışın bedelini ödemeyi göze alamadım. Bu yüzden yıllardır kendi kendimin taklidi olarak yaşamaya mecbur bırakıldım. Düşlerim yalnızlık olarak geri döndü bana, arzularımsa camdan bir fanus oldu; ne kadar istedimse kapıların dışındaki dünyaya bir türlü dokunamadım. Sadece bir tek ben olsaydım, cesaret edip yazamazdım bütün bunları. Benim gibi binlerce insan var, biliyorum. Bir türlü kendisi olamamış, bir türlü kendisini gerçekten anlatamamış; cemiyet onu kendi içinde tutsak ettiği halde ondan kurtulabilmek için dışına çıkmayı göze alamamış, hep bir şeylerle bütünleştirilmeye mecbur bırakılan mutsuz ve bedbaht kuşakların ülkesi çünkü burası...

"Yaşam budur," diyenler olabilir aranızda. Bunu zaman zaman ben de hissediyor, ruhumdaki evsahibinden, etrafımı saran cam fanustan kurtulamayacağımı düşünüyorum. Sonra çocukluğumun akşamüstlerinde, bahçemizin arka tarafındaki ufka uzanan o hüzünlü vadide gördüğüm, o bana bir şeyler hatırlatmak için çırpınan ışık geliyor gözlerimin önüne; telaşlı fısıldayışlarını duyuyorum kulağımda. "İşte o zaman benim gerçek bir varlığım vardı ve ben onu sonradan yitirdim," diyorum. Sezgime güveniyorum, çünkü ona emek harcıyorum, içime sık sık yolculuk yapıyorum. Çünkü sezgim, onu yanımdan çok uzaklarda bıraksam da benim kendime olan inancım. Son direnme noktam. "Yaşamın böyle olduğuna kendimi inandırdığımda sezgilerimin ışığı kayboluyor, sezgim yolumu aydınlatmıyor. Yaşam bu değil, varlığım bana ait değil, varlığım cemiyetin, başkalarının, böyle dertleri olmayanların kölesi," dediğimde ise sezgim içimi aydınlatıyor, bedeli ne olursa olsun, beni bu sahte hayattan dışarı çıkmaya ve topyekûn bir başkaldırıya davet ediyor.

Sevgilerine kaza süsü verilen bu hayattan dışarı çıkamazsam, varlığım özgürlüğüme ve mutluluğuma değil, kuralları böyle dertleri olmayanlar tarafından yazılan bu aşağılık cemiyete armağan olacak...

Eğer başkaldıramazsam, "Kendimi en çok hücreye atıldığım gün özgür hissettim," diyen arkadaşımın kaderi benim kaderim olmaya devam edecek.

Ben kendimle birlikte artık hücremden çıkıp kavuşma umudum ne olursa olsun, o sonsuz sevince yolculuk yapmak istiyorum... Çünkü ruhumdaki zincirlerden başka kaybedecek hiçbir şeyim yok...

SAHİ SENİN KAÇ YÜZÜN, KAÇ AHLAKIN, KAÇ HAYATIN VAR?

Akşam olmuş, işinden evine dönmüş, yemeğini yemiş, televizyonun karşısına geçmiş, hep kurtulmak istediğin ama tek başına kalacak gücü kendinde bulamadığın için katlandığın karınla birlikte televizyon seyrediyorsun. İki çocuğun var. Onlara bir babanın ne vermesi gerekiyorsa hepsini verdiğini sanıyorsun. Baba olmaktan, onları yetiştiriyor olmaktan gurur duyuyorsun ama onları aslında pek tanımıyorsun. Birinin senden gizli gizli nefret ettiğini, öbürünün ise kendisiyle ilgili hiçbir şeyi açık açık konuşamadığından çekindiği için sana sürekli yalan söylediğini hissetmiyorsun bile. Ne denli sorunlar, çözümsüzlükler içinde olduklarını, kimi zaman kapıldıkları intihar düşlerini de bilmiyorsun. Aslında onlar da seni tanımıyorlar. Orada burada ve o sıradaki çıkarlarına göre hayatınla, geçmişinle, kendinle ilgili anlattığın birbirinden farklı onca şeyi bir tesadüf olmazsa asla bilemeyecekler. En yakınında olan insanlar arasında yapayalnız, samimi bir iletişim kuramadan ve umarsızca yaşayıp gidiyorsun...

Sen çok tanıdık birisin, içimizden birisin, halktan biri. Yine de sen ve senin gibiler tek tek düşünülmüyorsunuz; ikti-

dar, devlet, iletişim aygıtları, medya yani sistem senin gibileri hep milyonluk birimler halinde görüyor. Ve sistemin bütün hesapları senin de içinde bulunduğun bu milyonluk birimlere göre yapılıyor.

İşte eğitim ve iletişim aygıtları senin gibi herkesi tek tek tüccarlaştırıyor, "burjuvalaştırıyor". Bu yüzden tıpkı tüccarlar, "burjuvalar" gibi hayatı herkesin tek başına koştuğu ve birbirini rakip ve engel olarak gördüğü ve yarışı kazanmak için elinden geldiğince hesapçı ve kurnaz davranmak zorunda olduğu zorlu bir maraton olarak düşünüyorsunuz. Ve bir gün gerçek anlamda bir tüccar, bir "burjuva" olmak için size bu vaadi veren sisteme gönüllü bekçilik, gönüllü kulluk yapıyorsunuz. Evet ama sen ayda ancak eline 5, 10 milyon geçen bir "tüccar", bir "burjuvasın"! Ve işte yıllardır beklediğin umutların delik deşik olsa da, koruduğun hayallerin yerlerde sürüklense de ve gelecekle ilgili beklentilerin artık ne denli imkânsız hale gelse de sımsıkı sarılmışsın o sefil hayatına. Ama bu sistem böyle varoldukça maratonu önde bitirmek, ipi göğüslemek gibi bir umudunun hiç olamayacağını ve artık duvarlara çarptığını itiraf bile edemiyorsun kendine. Çünkü sonuçta itiraf bir iç hesaplaşma, bir içgörü ve en çok da insanın kendi olmasıdır. Oysa senin uzun yıllardır kendinle hesaplaştığın, kendini bu anlamda sorguladığın çok şüpheli.

Ne bir özel tarihin, ne de kendine ait değerlerinle yaşadığın bir serüvenin, ne de saygıyla koruduğun gizli bir ıstırabın var!

Sahi, sen uzun yıllardır kendi kişisel güvenliğinden, refahından, çıkarından başka bir şey düşündün mü? Bir dostun, bir arkadaşın için hayatını riske attın mı? Sahi, sen yıl-

lardır hiç âşık oldun mu? Sevdiğin kadın için daha önce hiç düşünülmemiş bir sevgi kanıtı gösterip, bir unutulmaz jest yaptın mı? Hiçbir kişisel çıkar gözetmeksizin tüm insanlığın yararına ve sonucu belirsiz bir uğraş için her şeyini yitirmeyi göze aldın mı?

Olup bitenlere, haksızlıklara, yolsuzluklara kızdığın zaman senin gibi milyonlar adına konuşuyorsun: Haksızlıklara karşısın, dürüstsün, onurlusun öyle mi? Kimseyi kandırma, sen sadece elde edemediklerin, payına düşmeyenler için isyan ediyorsun. Bir türlü sınıf atlayamadığın için. O karşı olduğun haksızlıklardan, yağmalardan senin de eline bir şeyler geçse hemen kaparsın çeneni. Biter meselen! Sahi, senin kaç yüzün, kaç ahlakın, kaç hayatın var? İşine geldiği yerde ve zamanda değiştirip anlattığın kaç geçmişin var? Konuşman başka, eylemin başka...

Bu yapayalnız, açgözlü, korkak kişiliğin ve kişisel çıkarlarına sımsıkı bağlı halinle aslında karşı çıkıyor gibi göründüğün bu adaletsiz ve giderek açıkça bir suç örgütü haline dönüşen devletin, bu sistemin en güçlü dayanağısın sen ve senin gibi milyonlar...

Buradan görüyorum seni. Elinde kumanda aleti, sıkıntıyla kendine televizyonda bir kanal arıyorsun. Bir ara kalkıp pencereden dışarıyı seyrediyorsun. Bir şeyler hissetmek istiyorsun. İçini yokluyorsun. Çok uzun yıllar önce seni ziyaret etmiş kimi duygularını hatırlar gibi oluyorsun. Kendini biraz olsun her zamankinden farklı hissetmeye çalışıyorsun. Olmuyor. Terk edilmiş bir köprü gibi tekdüze yankılarla uğulduyor için. Tekrar televizyonun karşısına geçiyorsun, elinde kumanda aletin, yine kanalların arasında geziniyorsun. Sonra artık yatma zamanı geldiğini düşünüp

ve kafan saçma sapan görüntüler, sesler ve süprüntü sözlerle tıka basa dolu, uyumaya gidiyorsun...

Kayıpsın ve en diptesin; kendinle beraber aşağı çekiyorsun özgürlük ve adalet adına bir şeyler yapmak için çırpınanları...

HASTALIKLI KİŞİLİĞİNDEN BİR GÜN KURTULMAYI UMUT EDİYORDU

Telefonda arkadaşı bir derdini anlatıyordu ona, belli ki yakın hissettiği biriyle konuşmaya şiddetle ihtiyacı vardı. Önce onu dinlemeye zorladı, sonra böyle durumlarda hep olduğu gibi düşünceleri dağıldı, sonra aklı o gün yapacağı işlerde toplandı. O gün ne yapacaktı, zamanını nasıl değerlendirecekti, bir şeyler için gecikmiş miydi? Ancak arada bir arkadaşına, çok da istekle dinlemediğini anlamasın diye "Anlıyorum!.. Evet!.. İlginç!.." gibi laflar ediyordu ve sonra tekrar kendine dönüyordu, kendi zamanına, kendi sorunlarına... Konuşurken bir ara gözü salondaki parkelere takıldı, parkeler kirli göründü gözüne, hiç de iyi temizlenmemiştiler. "Lanet kan!" dedi gayri ihtiyari, "başında beklemezsen böyle olur işte." Telefonun ucunda arkadaşı bunları duyunca bir an durakladı ve "Lanet kan da kim?" diye sordu biraz şaşkın, biraz buruk. "Canım, sana söylemiyorum, eve temizliğe gelen kadına söylüyorum; dünyanın parasını veriyorum, yine de baştan savma temizleyip gidiyor, köylü kurnazı hepsi bunların!" Arkadaşı belki de laf olsun diye, belki de kendisiyle ilgili çok şey anlatmanın verdiği mahcup bir duyguyla, "Kaç para veriyorsun eve gelen ka-

dına?" diye sordu. O da. "Valla, yemekle beraber dört yüz bini geçiyor," diye yanıtladı. Biraz daha devam etti arkadaşını dinlemeye ve sonra da bir fırsatını bulunca aceleyle vedalaşıp telefonu kapattı. Kapattı ama içinde garip, sıkıntılı, yapışkan bir duygu vardı. O hep duyduğu öksüzlük, kimsesizlik duygusu. Sanki deminden beri arkadaşıyla konuşan kendisi değildi, bir başkasıydı. Bir başkasıydı, çünkü "lanet karı", "dünyanın parasını veriyorum, yine de iyi temizlemeden gidiyor", "yemekle beraber dört yüz bini geçiyor", "köylü kurnazı bunlar" gibi sözleri sanki ona ait değildi ve şimdi onu garip, sıkıntılı bir utanca boğuyordu.

Ancak biraz daha düşününce hayatının zaten hemen hemen hep böyle olduğunu fark etti. Örnekse aşka âşık olduğunu söyler ve tutkuların onu yakmasını ister ama onu tutkuyla seven biriyle karşılaşınca, söylediklerinin tersine, adeta bu sevgiden uyuz bir köpek gibi kaçardı. Ve bu korkak ve kaçak haliyle birkaç kişiyi ortada, sahipsiz bıraktığı aşkın tutkularıyla yakmış ama ona şimdiye dek hemen hiçbir şey olmamıştı. Örneğin kendisini "demokrat", hatta "muhalif" saydığı halde otoriteye ve mülk sahiplerine karşı gizli, oldukça derinlerde yatan garip bir saygısı ve hayranlığı vardı. İşyerlerinde ya da değişik kurumlarda otorite ve mülk sahiplerine karşı atar tutar, ağzına geleni söyler; bu söylediklerine kendisini ve karşısındakilerini ısrarla inandırmaya çalışır; ancak bu atıp tuttuğu, laf söylediği otorite ya da mülk sahibi kişi ona sıradan bir övgü sözü söylediği ya da onu diğerlerinden ayırdığını belli eden bir davranışta bulunduğu ya da sırtını sıvazladığı zaman bütün öfkesi bir anda diner, söylediklerinden hemen orada vazgeçer, uysal bir köpeğe dönerdi. Tuhaftı; her yerde sistemin militarist güçlerine karşı olduğunu söyler ama yine de babasının ve

bazı akrabalarının polis ve asker tanıdıkları olmasından gizli gizli övünürdü. Hiyerarşinin, ayrıcalıklı sınıfların olmadığı yaşam düzenini savunur ama içkili ve keyifli olduğu geceler anneannesinin saraydan geldiğini abartılı tasvirlerle anlatır ve bundan abartılı bir gurur duyardı.

O bir "demokrattı" ve "hümanistti" ve bu yüzden Rumlara ve Ermenilere yapılanlara ve onların ülkelerinden kovulmasına şiddetle karşı çıkıyordu. Çünkü Rumlar ve Ermeniler ona göre kentti, uygarlıktı, eğlence ve meyhane geleneğiydi. Bu insanlar söz konusu olunca ırkçılığa tahammül edemezdi. Ancak Rumlara ve Ermenilere gösterdiği hassasiyetin yüzde birini gözünün önünde başta yaşam hakları olmak üzere en temel hakları ayaklar altına alınan Kürt halkına göstermiyordu. Çünkü ona göre Kürtler ülkesinin büyük kentlerini işgal eden, ilkel, geri kalmış ve kaba saba insanlardı.

Peki, solcuları niye Kürtler gibi değişime ayak uyduramayan, ilkel, tutucu ve kaba saba olarak görüyordu ve olmadık yerlerde ve zamanlarda onlara yükleniyordu? Bunun nedenini çoğu kez itiraf etmek zor gelse de yine de söylemeden edemeyecekti. Sorumsuzca ve güvenlik içinde yaşamak ve düzenin nimetlerinden istediği gibi yararlanmak ve rahatça düzüşmek içindi! Evet, rahatça düzüşmek için. Solcuların varlığının hazlarını istediği gibi yaşamasına engel olacağını hissediyordu bilinçaltında. Çünkü çok iyi biliyordu ki gerçek anlamda demokrat ve solcu olmak, hayata ve insanlara karşı derin bir sorumluluk duymak ve sürekli olarak içsel hesaplaşma yapmaktı. Yani, zor ve belalı bir işti... Hemen hemen aynı nedenler yüzünden işçi ve emekçileri eleştiriyor, dahası aşağılıyordu.

Aslında çevresine söylediği gibi bu düzenin, yani baskıların, adaletsizliklerin ve katliamların yürekten karşısında değildi. İşin gerçeği, o bir tek kendisine karşı duyarlıydı! Kendi acısına, kendi sorunlarına... Ona dokunmazlarsa aslında her şey iyiydi. Çünkü o kendine hayrandı ama en az bu hayranlığı kadar kendisinden nefret ediyordu...

Kendiyle baş başa kaldığı zamanlarda sımsıkı sarıldığı bu hastalıklı kişiliğinin ona tahammül edilmez bir şekilde yabancı olduğunu ve bir gün ondan kurtulacağını umut ediyordu. Daha doğrusu umut etmek istiyordu. Şimdilik kayıptı!..

BİZİ KENDİLERİNE HEP YABANCI, HEP AYKIRI GÖRDÜLER

Kapım önce açılıyor, sonra kapanıyor... Merdivenlerden inişini, ayak seslerini duyuyorum. Yüreğindeki sıkıntıyı, o ürkek yorgunluğunu, birazdan kentin o karanlık akıntısına bırakacağın ruhunun telaşlı sancısını duyuyorum buradan. Bizi gözeten o büyü, hızla eksiliyor hayatımızdan. Artık aşkımız bizi korumuyor, sevgili! Biliyorsun. Eksik, kaçak, korkak yaşıyoruz, kim bilir ne zamandır ve birbirimizden gizlice...

Aşklar sahiplerine, onların yazgılarına, öykülerine benzer sevgili! Bizim de aşkımız ürkek, yaralanmış çocukluğumuz gibiydi: Hoyratlıklardan, kabalıklardan, duygusuz dalgınlıklardan sonsuz alınganlıklara kapılıp hep arka odalara çekilen...

Bu hayat, bize nasıl acımasız ve hoyrat davrandıysa biz de kendimize ve aşkımıza öyle davrandık sevgili! Birbirimize yaptıklarımızı nasılsa bir gün unuturuz, unutulur sandık. Zamanın bağışlayıcı olduğunu ve her şeyi yoluna koyacağına inandık. Ne çok yanılmışız! Meğer zaman aşkla-

rın en acımasız tanığıymış. Ömür gibi, insanın aşkına gösterdiği hoyratlığı da sınırlıymış.

Meğer o aşk, hayatımızın tek kristaliymiş sevgili! Şimdi seslerimizi örten tesellisiz hüzünlerden, sıkıntılı kaygılardan, bizi zehirleyen kuşkularımızdan anlıyoruz bunu, gidişin bir vedaysa ve artık hazırsak o büyük ayrılığa; yeni bir hayat kurana dek, eminim yine de birbirimizden, üzerine o acılarımızın gölgesi vuran tarihimizden, paylaştığımız o kutsal sırdan güç alacağız...

Biliyorum, şimdi benden çok uzakta, bir başka şehirde de olsan, sen de benim gibi çaresiz bir fahişeyi sürükleyerek götüren polislere öfkeyle karşı koyacaksın. Yaşlı, düşkün insanlarla, kimsesiz çocuklarla paylaşacaksın elindeki avucundaki son parayı...

Kürtleri, azınlıkları, kadınları, eşcinselleri aşağılamak isteyenlere sen de benim gibi karşı koyacak, belki de öfkelenip onların bulunduğu yeri lanetli bir protestoyla terk edeceksin. Biliyorum, sen de benim gibi, insanların savaşlardan uzak, barış içinde birlikte yaşamalarını sağlamak için ne kadar hayalci ve ne kadar sonucu umutsuz da olsa birtakım etkinliklere katılacak, çocuksu ve en çok da hüzünlü dernek binalarında, ne yapmalı, nasıl yapmalı diye diye kendini hırpalayacaksın.

Sen de benim gibi hep o saatlerde, göğsüne bastırdığın bir kitapla unutulmuş bir tren istasyonuna, ya da terk edilmiş bir kıyı kahvesine gidip, insanların birbirlerine bu denli duyarsız ve aşklarına karşı bu denli hoyrat olmalarının sebebini ıstıraplarını yitirdiklerine bağlayacaksın. Sımsıcak,

kor gibi olan ve hayata çırılçıplak dokunmalarını sağlayacak olan ıstıraplarını...

Biliyorum, birisinden çok etkilensen, o insan seni yaralı çocukluğu, yazgısı ve öyküsüyle içini acıtsa, bu acının o coşkulu hüznünü daha da derinden hissedebilmek için, bir süre sonra, sen de benim gibi içinden "O şimdi gitse ve ben onu özlesem," diyeceksin*.

Birisi sana, kimi insanlar neden intihar eder, diye sorduğunda, eminim senin de hemen aklına, ikimizin de günlerce unutamadığı o film gelecek: Hani, sevdiği adama duyduğu o yoğun, o tutkulu aşkın bir gün biteceğinden korkup böyle bir şeyi yaşamamak için, kendini sulara atan kadını ve sevdiği adamı anlatan o şiir ve keder yüklü film**...

Biliyorum, çok uzaklarda da olsan, tıpkı benim seni düşündüğüm gibi sen de beni düşüneceksin. Korkularımı, sancılarımı, o yarım kalan arzularımı, yenilgilerimi... Bu zorba, bu adaletsiz sistemde ayakta kalabilmek, iyi kötü işimi sürdürebilmek, karnımı doyurabilmek için katlandıklarımı, susup içime attıklarımı...

Gidişin bir vedaysa, artık hazırsak o büyük ayrılığa ve bizi birbirimize bağlayan ama yine de altında kaldığımız anılardan yorulmuş olsak da, yine de geriye bir tek şey kalacak sevgili! Bir tek o garip, o tuhaf sır: Bu ülkedeki insanların çoğunluğu, ikimizi de kendilerinden saymadılar. Ne yapsak, ne etsek bizi hep yabancı ve aykırı gördüler. İşte sana bu yüzden azınlık ve aykırı bir duyguyla yeniden ve hep tekrar tekrar âşık olmak isterdim.

---

* Ahmet Hamdi Tanpınar, Bir yazı Yağmuru

** Berberin Kocası

HİÇBİR ŞEY YAŞAMADAN HIZLA YAŞLANIYORDU...

Sanki yaşamıyordu da içindeki o yasak emaneti karşısına çıkanlardan gizliyor, onu sanki korkuyla kaçırıyordu onlardan...

Bu çok sık başına geliyordu. Örnekse, yolda karşılaştığı bir arkadaşıyla konuşurken ansızın garip bir önseziyle onu kıracağını, onu hiç istemeden yitireceğini düşünüyor ve bir an önce onun yanından ayrılmayı istiyordu, içini kemiren bir telaşla. Ve yol boyu gelirken, evinde, odasında, bir başınayken, her şeyi, herkesi -dostlukları, arkadaşlıkları, anları, tesadüfleri, kurtuluş umutlarını- acımasız bir şekilde tükettiğini düşünüyordu bu kez. En çok da bu suçlu duyguyu yaşamamak için biraz önce yanından ayrıldığı arkadaşını, onunla şimdiye kadar asla konuşmadığı, hatta ona sezdirmediğini sandığı yanlarını aklından geçiriyordu bir bir. O da kendisi ne olursa olsun, başkaları tarafından önemsenmek, onaylanmak istiyordu ama buna ihtiyacı yokmuş gibi davranıyordu. Yazdığı öyküleri şöyle bir okuması, fikrini söylemesi için vermişti ama bunların yayınlanması, dahası öykücü olarak tanınıp ünlenmek gibi bir derdi olmadığını da ısrarla vurguluyordu. Çok kırılgan biri olma-

sına rağmen, kendisine güçlü ve küstah bir insan süsü veriyordu. Sahici bir ilişki yaşamak için bu şehri terk etmek gerektiğini söylüyor ama yanından geçen gösterişli ve bakımlı kızlara o yetim kalmış tutkusuyla ve yutkunarak bakıyordu...

Bir ara arkadaşının bu herkes tarafından önemsenmek ve onaylanmak istediği dünyada hep "kaybedeceğini" içinden geçirdi, önleyemediği bastırılmış ve mutsuz bir gururla ama en çok da içi acıyarak. Daha sonra onu tırnağının kirinden boyasız ayakkabılarına, hatta bıyığının şekline kadar gözünün önüne getirdi. Ne tuhaftı, bütün bunları onunla belki de ömrünün sonuna kadar konuşamayacak kadar ürkek bir uzaklıkta hissetti kendisini ona. Oysa bir süre önce sanki her şeyi rahatça konuşabileceklermiş gibi birbirlerine içten davranmışlar, dahası insanlığın gidişatı, baskılar, iletişimsizlik ve birçok anlamlı değerin giderek yok olduğunu konuşmuşlardı. Belki de o da şu an sığındığı bir köşede, onun, kim bilir yüzleşmekten endişe duyduğu hangi gizli yanlarını düşünüyordu?

Her ikisi için bunun adı yaşamdan gizlenmek, yaşama henüz başlamamak, sahici şeylerden korkmaktı. Bu sıkıntıyla gizlenmek, bu sürekli yayılan korku, bütün bunlar bir türlü derinden hissedilemeyen bu yaşam için miydi? Onca koşuşturma, onca telaş, onca dert, sıkıntı bu hep hayatın böylesine dışında kalmak için miydi?

Ardında beklediği yolculuk kapılarının önünde mi tükenecekti ömürleri? Yolculuk dediği, gerçek hayattı. İşte onun dışına düşmüştü. Sahici bir şey paylaşamadığı arkadaşı tarafından önemsenmeyi ve onaylanmayı bekleyecek kadar mı kopmuştu kendisinden, içindeki sesten? Hem

çevresindeki insanlarla gerçek bir ilişki kuramıyor, hem de onlara karşı kendini bağımlı hissediyor ve onları yitirmekten korkuyordu. Bu korku onu daha bir doyumsuzluğa ve yalnızlığa itse bile... O nafile bir çabayla kendisini yaşadığına inandırmaya çabalasa da içten içe biliyordu ki hiçbir şey yaşamadan hızla yaşlanıyordu. Yaşadığı her şey kendine kalıyordu. Hem, "kendi" diye bir şey var mıydı, onu kaç kez sahiden yaşayabilmişti ki? Artık herkesten kaçıp sığındığı odasında bir başınayken ne denli "tuhaf" ne denli "akıldışı" olsalar da aklından geçenleri artık birileriyle paylaşmalıydı. Bu istek onu kamçıladı. Artık çok iyi biliyordu ki onda eksik olan iç dünyasının gözcülüğündeki eylemleriydi. Artık yaşadıklarını iç dünyasından gizlemeyecek ve böylece yaşadıkları gerçek bir serüven, gerçek bir anı olacaktı... Yüz yüze ve gerçek anlamda yaşamaya başlayacaktı...

Bu yüzden, kendisiyle gerçek bir şeyler konuşamadığı için üzüldüğü arkadaşının öykülerini okumaya başladı. Çok güzel olabilecekken, ansızın garip bir zorlama ve özenti içine giriyordu öyküleri; tam "İşte!" derken, çokça bilinen, beylik anlatımlara sürükleniyor, sesini geri çekiyor, olmadık yapaylıkların içinde boğulup kalıyordu. Arkadaşı sanki kendi sesinden, yüreğinden, sahici duygularından korkuyordu... Yanlış bir şey söylememek için tekrar tekrar okudu ve sonra telefona sarıldı. Öyküleri hakkındaki düşüncelerini onu yitirme korkusu duymadan söyledi. Telefondaki ses önce bu karara direnir gibi oldu. İşte o an karşısındakinin iyi bir öykücü olmasını, bütün kalbiyle isteyip istemediğine bir kez daha emin olmak istedi. Buna kendini aklıyla inandırdı. Bu arada telefondaki sesin direnci kırılmış gibiydi sanki. Bir an ikisi arasında yenilmişlere özgü bir sessizlik

oldu. Sonra da arkadaşı: "Neden bu kadar üzerime geliyorsun; ya benim kapasitem bu kadarsa, ancak bu kadar yazabiliyorsam, niye bunu hiç düşünmüyorsun?" dedi kırgın bir öfkeyle ve telefonu yüzüne kapattı... Telefonun bu sözlerle kapanması ölüm gibiydi onun için ama gerçekti işte. Ama bu ona ölüm gibi gelen an aslında gerçek hayatını anımsatıyordu. Anlamıştı gerçek hayatı, o dışlanma korkusu yüzünden gereksiz yere ciddiye almış göründüğü bu dış, bu sığ dünyada değil, iç dünyasındaydı.

Devlet korkusu, gelenekler, yalanlar, sahte hırslar, o aptalca onaylanma arzusu yüzünden o delik deşik ettiği benliğinin huzuruna bir an önce gitmek zorundaydı. Çünkü gecikirse, bir daha kendi hayatına çıkamazdı. Gecikirse, içleri görünmesin diye yüzleri ve kalpleri her geçen an daha hızlı örten bu günümüz kötülüğünün hızına yetişemez, onu anlamlandıramazdı... Gecikirse, o yaralı olan benliği, iç dünyası, o sahte onayların, o sahte ilişkilerin ve görüntülerin karanlığına biraz daha gömülür ve bir süre sonra yanına gidilmeye değmeyecek kadar ve daha da delik deşik olur ve herkesten gizlediği o yasak emaneti, gizli intiharı olurdu... Gecikirse, dışardaki dünyanın ona yüklediği, o abartılı, o yapay korkusuyla yeteneklerinin sonuna geldiğini sanan arkadaşına yardımcı olamaz, ona eylem gücü ve inanç katacak bir yanıt veremez, onu bu hayatta daha da yapayalnız ve küskün bırakırdı...

SAÇLARININ KARDEŞ KOKUSU...

Eve geldiğinde neredeyse sabah oluyordu. Güçlükle yürüyordu, belli ki çok içmişti. Yazı yazdığımı gördü: Önce bir an sevinir gibi oldu ama hemen sonra bana yine o kırgın gözlerle baktı. Onu hiç anlamadığımı sanıyordu. "Yaz bakalım!" dedi, "yazıyorsun da ne oluyor, dünya yine aynı dünya; katliamlar, haksızlıklar, rezillikler hızla artıyor ve hiçbir şey değişmiyor!" Yüzü alkolden adeta dağılmış gibiydi. Sadece alkolden değil; umutsuzluktan, derin kederlerden, uyumsuzluklardan, içine attığı öfkelerinden... Belli ki gecesi kavgalı bitmişti.

Kendisi gibi son derece duyarlı ama önlerinde hiçbir çıkış bulamayan, düşündükleri şeyleri bir türlü üretemeyen, her gün gözlerinin önünde yaşanan acımasızlıkları haksızlıkları önleyemedikleri için kendilerini suçlu sayan ve bu yüzden öfkelerini birbirine boşaltan arkadaşlarıyla beraber içmiş ve gecenin sonlarına doğru çoğu kez olduğu gibi kavga çıkmıştı.

Bu kavgaları hiç de masum olmuyordu. Birbirlerinin kişiliklerini, özel tarihlerini, en zayıf, en hassas yerlerini hedef alarak saldırıyorlardı.

Böyle kavgalardan sonra bir süre bir araya gelmez, küskünlüklerine gömülürlerdi. Hatta sonsuza dek arkadaşlarının yüzünü görmek istemediğini söylerdi o. Ama çok değil, birkaç hafta sonra birbirlerine derin bir özlem ve delicesine bir ihtiyaç duyarlar ve yine beraber olurlardı. Çünkü duyarlıklarıyla, ütopyaları ve öfkeleriyle bu topluma öyle uzak, öyle aykırı sayarlardı ki, bir araya gelmekten başka şansları yokmuş gibi hissederlerdi kendilerini...

Gidip kendine buzdolabından bir bira aldı, karşımdaki koltuğa oturdu. Bana kararlı ve sabırlı olmaya çalışan bir dikkatle baktı önce, sonra da o alkolün kanattığı sesiyle: "Buralardan gidiyorum, bu şehirde her yer bende bir tiksinti duygusu uyandırıyor. Fethiye'de bir köye yerleşiyorum, artık inzivaya çekilmek istiyorum. Bu şehirde insanlar içimi acıtıyor," dedi. Tuhaftı, bir gece önce arkadaşlarıyla beraber bir kültür ve sanat topluluğu kuracak ve İstanbul'un birçok yerinde gerçekleştirecekleri dans, tiyatro ve müzik gösterileriyle şehri adeta kültür şokuna uğratacaklarını anlatmıştı. Birkaç hafta önce de artık İstanbul'un bir metropol değil, büyük bir köy olduğunu savunuyor ve New York'a gidip bütün yeraltı kültürleriyle tanışacağını söylüyordu...

Aslında, birçok konuda böyleydi tavrı. Örnekse, duygularına en uygun olanın bir kadınla, sonsuza dek sürecek olan kutsal bir aşk yaşamak olduğunu söyledikten çok kısa bir süre sonra, iç dünyasının tek eşli bir ilişkiye uygun olmadığını hissettiğini ve çokeşliliğin kendisini her bakımdan zenginleştireceğini ileri sürerdi. Gerçekte, ben onun neler yaşadığını bilirdim. İnişli çıkışlı duygusallığı, en ufak bir yakınlıktan hemen etkilenen karakteri ve alınganlığı yüzünden hiçbir kadında güven duygusu uyandırmaz ve kısa bir süre sonra terk edilirdi. Ancak işin aslı, ilişkileri bozulan ki-

mi kadınlar onun içtenliğiyle ve yoğun sevgisiyle yaralanmış benliklerini onarıp ve onunla birkaç gün yaşadıktan sonra, yine gerçek ilişkilerine dönerlerdi. Bu tip ilişkilere çevresinde "topraklama" diyorlardı. Topraklama: Aşk acısını, onun zehirleyici elektriğini başkasına geçirip biraz olsun rahatlamak ve sonra asıl sevgiliye, esas kişiye geri dönmekti!..

Şiddet konusunda da kafası karışıktı. Çoğu kez her türlü şiddete karşı olduğunu, adaletsizlikler ve baskılar ne boyutta olursa olsun, meşru müdafaa yollarının denenmesi gerektiğini söylerdi. Kimi zamanlarda ise, hem kendisine, hem de başkalarına reva görülen acımasızlıklar karşısında dehşete kapılır ve bu tip durumlarda uygulanacak şiddetin kutsal olduğunu ileri sürerdi. Bir anda şiddetin asli savunucusu kesilirdi. Aslında bir sineği bile öldüremeyecek kadar gelişkindi merhamet duygusu.

Halka duyduğu sevgi ve yakınlık da her an değişebiliyordu. Ekmek kuyruğunda bekleşen insanları gördükçe içi parçalanıyor, mutlaka eşitlikçi bir düzen için ayaklanmak gerektiğini haykırıyor ama aynı insanların, yargısız infazda öldürülen gencecik insanların cesetlerine, "Yuh!" diye bağırdıklarını ve polisleri çılgınca alkışladıklarını görünce, "Bu halktan nefret ediyorum, hepsine lanet olsun, aslında bunlar her şeye müstehak!" diyordu.

Birasını sehpaya koyup başını geriye, koltuğun arkasına yasladı; sızmak üzereydi. "Artık uyu istersen, iyi görünmüyorsun!" dedim. Yine de son bir gayretle bana, "Aslında senin de kafan karışık," dedi. "Evet, karışık," dedim, "kolay mı insanın kendisini ve bu ülkedeki bu insanları, onların yapıp ettiklerini doğru ve hatasız anlayabilmek?" "Kafan

karışık, ama yine de insanların zayıf yerlerini bilip ona göre yazıyorsun, bir şekilde onların iç dünyalarına yazarlık hileleriyle giriyor, onları etkilemeyi başarıyorsun. Acıları pazarlıyorsun, artık sen bir profesyonelsin, bir hüzün tüccarısın!" dedi. Belli ki sızmadan önce beni incitmek, dahası yaralamak istiyordu. "Bütün bunları hissetmesem yazamam, ben de en az senin kadar acı çekiyorum," dedim. Üzülmüştüm ama belli etmiyordum ona. "İnsanlar seni onayladı, başarılı bir insansın ama sıradanlığını yitirdin; ben başarısız biriyim ama sıradanım, doğalım," dedi. İşte şimdi beni yaralamayı başarmıştı. Evet, doğruydu, sıradanlığımı yitirmiştim sanki. Her dakika ne yazacağımı düşünüyor ve bu yüzden kendimi, duygularımı gözaltında tutuyor ve çevremdeki insanlar tarafından gözaltında tutulduğumu hissediyordum. İnsanların beni görmelerini istediğim gibi olmaya gayret ediyordum. Bir tür hoşa gitme ve bana verilen onayı koruma güdüsüydü sanki bu. Evet, bu anlamda mutlu ve özgür olduğum söylenemezdi. Başarı ve onay kazanırken kendime ait birçok şeyi de yitirmiştim...

Aslında bütün bunları onunla paylaşabilirdim. O an bunu çok istiyordum ve onun beni anlayabileceğine inanıyordum. Ama ne yazık ki derin bir uykuya dalmıştı. Eğildim, saçlarından öptüm. Saçlarının tanıdık, kardeş kokusu içimdeki çok eski bir duyguya dokundu, gözyaşlarım saçlarına karıştı. O benim ilkgençliğimdi ve beni sorgulayan bu acımasız gecenin ortasında yapayalnız bırakmıştı...

ELVEDA İKİ YÜZLÜ UMUT

Sokağa adanarak, ona teslim olunarak, sokakta geçirilen bir tek gece, güvenceli bir evde, aylarca, yıllarca yaşamaya bedeldir bence... Gece sokakları, gözlerimizi örten yanılsama perdelerini kaldırır, hayatın, o gündüzleri bin bir hileyle gizlenen arka bahçelerini gösterir size...

Dün gece sokaklarında tekbaşınalığımın o hüzünlü tadını çıkara çıkara yürürken, ansızın içimdeki o kırgın, o yenilmiş, o beni hep küçümseyip suçlayan sese yakalandım yine. "Gel!" dedi bana, heyecan dolu bir öfkeyle, "hayatı sevelim öyle mi, içimizdeki çocuk örselenmesin, hayallerimizin kapısı örtülmesin, peki, gel öyleyse! Bir otobüs şirketinin önüne götürdü beni. Kendisini bütün kaba kalabalıklardan üstün sayan bir kalabalık vardı şirketin önünde hep ve birlikte "En büyük asker, bizim asker!" "En büyük Türkiye!" diye bağırıyorlardı. "Bak!" dedi içimdeki ses, "bak şu asker uğurlayan insanlarda bir üzüntü, bir keder görüyor musun, bak!" dedi, "hepsi nasıl da zehirli bir gururla kaskatı kesilmişler, herkes nasıl da hoşnut bu kanlı dehşete ortak olmaktan. Bak, hepimizin üzerine kirli kan yağmurları yağıyor, fark ediyor musun?"

"Ama askere gönderilen gencin yüzünde derin bir kaygı okunuyor," diyecek oldum ki, yüzüme küçümseyerek baktı: Sen öyle san: Tam aksine devlet ona öldürme gücü verecek, öldürme gücüyse ona büyük bir haz verecek; bunu biliyor o ve şimdiden bu hazzın büyüsüne kapılmış durumda. Onu yolcu edenler de bunu hissediyorlar; bu bir kurban töreni ve herkes bu hazdan coşkusu kadar payına düşeni alıyor. Etraftaki insanlara bak, toplumun en aşağı kesimlerinden, bu ülkenin en fazla sömürülen insanları ama bak yine de 'En büyük Türkiye' diye bağırıp ve şu an onlara o öldürme hazzını yaşama fırsatı veren devletlerine tapıyorlar!"

Altüst olmuştum, ne diyeceğimi bilemiyordum ve beni hep suçlayan, o kırgın içsesim bunu fark etmişti. "Gel, seni şimdi de başka bir yere götüreceğim," dedi sonra. Işıklar içinde, görkemli ve paylaşılmamış zenginliğin iktidarını yansıtan bir otelin önüne geldik. İçerde Viyana gecelerinden biri yaşanmaktaydı. Kadınlar, ipek giysileri; erkekler, o iktidar siyahı smokinleriyle bu hayatın gerçek sahipleri olmaktan hiç kuşku duymaksızın çılgınca vals yapıyorlardı. Otelin önünde çok kalmadık. Çok değil birkaç cadde, birkaç sokak ötede ise Tunceli'nin köyleri yakılan Ovacık ilçesinin evsiz, aşsız, umutsuz kalan köylüleri sığındıkları bir apartmanın önünde, hemşehrileri olan bir kapıcının bodrum katındaki evinin camını tıklatıyorlardı; kendilerini bu soğuk ve insafsız geceden kurtarıp kendi yoksul evine alması için. "Bak!" dedi içimdeki ses, "iyi bir yazı konusu senin gibiler için; üstelik kendi yetersizliklerinizi, kendi duyumsuzluklarınızı bu gerilimli konunun içinde rahatlıkla gizleyebilirsiniz. Bir tarafta Viyana valsleri gecesi, bir tarafta köyü yakılmış evsiz Tunceli köylüleri! Bak, çok iyi bir senaryo da çıkar buradan. Arada bir yazdıklarınızla bu insan-

ları etkilediğinizi sanıyorsunuz değil mi; peki, bir git sor bakalım, o mazlum köylülerden birine, sizin hakkınızda ne düşünüyor diye, git sor! Sormana gerek yok, ben söyleyeyim. Sizden nefret ediyorlar biliyor musun? Çünkü sadece bugün değil, orada yıllardır yanıyor köyler ama siz hiçbiriniz bunun önüne geçmek için ciddi anlamda hiçbir şey yapmadınız. Bitti artık, biliyor musun, bitti; hiçbir şey yapmadan üzerinde hep egemenlik kurmak istediğiniz bu insanlar sizi sildiler kalplerinden sonsuza dek! Silsinler bence de..."

Sonra yine o önde, ben arkada yollara düştük. Pezevenklerinin kolunda, başları eşarpla örtülü ve sanki esaretleriyle "huzurlu" görünen fahişeleri; topuklu ayakkabıları ellerinde, o çıplak ve ürkütücü ayaklarıyla peşlerinden gelen polislere yakalanmamak için can havliyle koşan travestileri, henüz o yaşta yüzlerinde hayatın derin çizgileri, kirli sakalları, aldıkları hormon ilaçlarıyla hafifçe şişkinleştirdikleri göğüsleriyle her önlerinden geçene garip bir umutla bakan ve çaresizlikten bedenlerini satan doğudan kaçıp gelmiş genç erkek çocukları; jeton yutan telefon kulübelerini tekmeleyen yalnız ve umutsuz alkolikleri, ciğerlerine çektikleri esrar ve içtikleri Akinetonlarla bir başka zalim gezegene uçmuş yırtık deri ceketli rockerları, bütün niyetleri karanlık yüzlerinin arkasında saklı olan gizemli gece satıcılarını geçtik.

"Nereye götürüyorsun beni!" dedim ona. "Görmeni istiyorum, bütün bunları!" dedi: "nefret ettiğiniz insanlar tarafından bile önemsenmeyi bekleyen, hep bireysel başarı, hep saygınlık ve statü peşinde koşan; uzlaşmayı, hep ödün vermeyi karşınızdakine ilişki diye yutturan sizlerin bu yersiz yurtsuz gece insanlarını tanıması gerekir, iyi bak onlara. Öyle uzaksınız ki kıran kırana yaşanan bu hayata!.."

Bir süre sonra yanımızdan geçen bir taksiyi çevirdi. Şehrin unutulmuş ve bizim gibilerin pek gitmedikleri bir yerine gidiyorduk şimdi de. Geldiğimizde neredeyse sabah oluyordu. Önce çamurlu yollardan yürüdük. Sonra bir tepeye gelip durduk. "Şimdi aşağıya bak," dedi, "Ne görüyorsun?" Gözlerime inanamamıştım, tepenin aşağısındaki yamaçta onlarca insan, topladıkları mantarları, yanlarına getirdikleri torbalara dolduruyorlardı. "Topladıkları zehirli mantarlar," dedi içimdeki ses, yiyecek başka şeyleri yok. Şehrin varoşlarında yaşayan ve yedikleri mantarlardan zehirlenerek ölenlerin sayısı her geçen gün artıyor, birçoğu şu an hastanelerde can çekişiyor. Ama bak aldırdıkları yok bunların! Açlık insana her şeyi yaptırıyor." Sonra da, "İşte!" dedi, "başarı kazanmak, öne çıkmak, bir yerlere gelmek istediğin toplum bu işte." Gözlerinde şeytani bir gülümseme vardı. Direncimin tamamen kırıldığına inanıyordu. İşte sana her şeyi gösterdim, artık kimseyi o ikiyüzlü umutlarınla, o sahte iyimserliğinle aldatma, o bir şeylerin değişmesini isteyen dürüst, o saf insanları boş yere oyalama. Onlara, "Bitti," de, "beklenecek hiçbir güzel gün yok!" de. Ve tam bu sırada, zehirli mantar toplayan yoksul gecekondu insanlarının önünden, sabah koşusu yapan, o ruhsuz sağlıklarından ve kollarındaki pahalı kronometreli saatlerindeki kasvetli rakamlardan başka bir şey düşünmeyen besili insanlar geçti... "İşte," dedi içimdeki sesim, "bu son görüntüyle o sık sık reklamını yaptığın gelecekteki hayatın perdesini kapatıyorum. Elveda ikiyüzlü umut!" dedi. Birden içimdeki sese hiç de kendimden beklemediğim bir öfkeyle bağırmaya başlamıştım sabahın alacakaranlığında: "Sen sadece ölümü ve yıkımı arzuluyorsun, sen çürümüşsün, beni de çürütmek istiyorsun!" Gece boyu tanık olduğum onca çeliş-

kiler, onca acımasızlık, sinirlerimi çok yormuştu. Gözyaşlarını yüzümü yıkayarak akıyordu adeta ve ağlarken bilmediğim bir şeylerden, zehirli yüklerden arınıyordum sanki... Orada, öylece ne kadar kaldım bilmiyorum, kendimi biraz olsun toparladıktan sonra bir taksiye atlayıp Beyoğlu'na geldim. Bir sabahçı büfesinden bir kutu bira aldım; biraz yürüdükten sonra bir bank gözüme çarptı, bankta bir tinerci çocuk elindeki naylon torbadan ciğerlerine ölümü çekiyordu. Yanına gidip oturdum. Birden nasıl oldu anlamadım: "Ver! Nasıl bir şey bu, biraz da ben koklayayım!" dedim çocuğa. Tinerci çocuk yüzüme baktı, göz göze geldik bir anda: "Boş ver!" dedi, "sen daha çok gençsin, yazık olur sana!" Evet, haklıydı, henüz 9, 10 yaşındaydı ama sokakta geçen bir gün korunaklı bir evde geçen aylara, yıllara bedeldi... Ve bende o an sadece bu kimsesiz çocuk ve onun bu sözleri yüzünden bütün acımasızlığına, bütün karmaşasına ve onca yıkımına rağmen son nefesime dek işte bu hayata adıyordum kendimi... Bu, bütün gece yaşadıklarımın her biri için hayatımı ortaya koymak demekti... Bu, eylem içinde olmak; bu, hep direniş demekti... İçimdeki ölümü ve yıkımı arzulayan sesi susturmuştum şimdilik...

BU İNSAFSIZ DÜNYADA GÖZLERDEKİ IŞIĞI VE ANLAMI SEVMEK

Rahatsız edilmeden kitap okumak ya da kendimle baş başa kalmak istediğimde gittiğim, deniz kenarındaki kahve ile kafeterya karışımı yerdeydim yine, geçen akşam. Önceleri, her şey normal görünüyordu. Yanımdaki masalardan birinde gizlice öpüşen gençler bile, bu "uyumlu" ve "normal" görünen ortama uymak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Sessizce ve uzun süre ufka, oradaki hüzünlü kızıllığa bakıyorlar, sonra o seyrettikleri yerden kutsal ve gizli bir emir almışçasına, dudaklarını saygıyla ve cömertçe birleştiriyorlardı. Ancak garsonlardan biri bu durumu, ortamın o "normal" ve "uyumlu" havasına ya da kendi onuruna bir "tecavüz" saymış olacak ki yanlarına hışımla gelip ve o kalın kaşlarını çatıp "Benim pezevenge benzer bir halim mi var?" diye adeta hiddetle çıkıştı. Gençler bir şey anlamamışlardı garsonun bu garip çıkışından ve abartılı hiddetinden, ama çok zor durumda kaldıkları ve son derece mahcup oldukları belli oluyordu. Garson bununla da yetinmedi ve hesabı ödeyip orayı terk etmelerini istedi onlardan. Genç çocuk, "Hayır, biz daha oturacağız!" diye karşı koyunca, garson çocuğun yakasına yapıştı ve söylediklerin-

de son derece kararlı olduğunu belli eden bir bakışla baktı. Genç kız ise ağlamaklı bir ifadeyle çoktan ayağa kalkmış ve sevgilisine herkese rezil olmadan bir an önce çıkmaları için adeta yalvarmaya başlamıştı. Sonunda orayı kırgın, mahcup, öfkeli ve yenik duygularla terk ettiler.

Aslında garsona bu kaba tavrından dolayı karşı çıkmadığım ve bu haksızlığa bir şekilde göz yumduğum için ben de gençler gibi kırgın ve yenik hissediyordum kendimi. Ama en çok da öfkeliydim. Öyle ki bu "namus" ve "iffet" düşkünü garsonla ne olursa olsun konuşmaya karar vermiştim. Garsonların, "Kapatıyoruz artık!" dedikleri saate kadar oturup, bekledim. Etraf temizlenmeye başlanınca, dışarı çıkıp bir duvarın dibinde garsonu beklemeye başladım. Bir süre sonra birkaç arkadaşıyla beraber çıktı, yolun başına geldiklerinde yanındakilerle vedalaştı ve tam önümden geçerken, yanına yaklaşıp: "İyi akşamlar, kusura bakmayın rahatsız ediyorum, bir şey soracaktım, bu akşam o iki gence neden öyle davrandınız? Sizden başka kimse rahatsız olmadı onlardan, en fazla uygun bir şekilde uyarabilirdiniz," dedim. Beni bir an için şöyle bir süzdü, niyetimi anlamaya çalıştı, elimde kitapları görünce, kendini biraz daha rahat hissettiğini sezdim. Üstten bir tavırla: "Yok, olmaz öyle şey," dedi, "öyle, her isteyen, kimseyi takmadan fuhuş yapamaz gözümüzün önünde! Oraya bir sürü aile geliyor. Biz neciyiz orada?" Sorularımla onu ürkütüp, tedirgin etmek istemiyordum. Gerçekte onu anlamak istiyordum. Nasıl biriydi? Nasıl yaşar, neler düşünürdü bu adam? Neden bu denli öfkeli ve tahammülsüzdü? Bütün bunları anlamak istiyordum. 26 yaşındaydı. Adıyaman'ın bir köyünden geleli 3 sene olmuştu. Bir süre Aksaray'daki bekâr evlerinden birinde kalmıştı. Bu garsonluk işine gelinceye kadar yap-

madığı iş kalmamıştı. Şimdi, Beşiktaş'ın arka semtlerinden birinde bir kapıcı dairesinin tek odasında kalıyordu.

Tanışmamız pek dostça olmasa da, ona soru sorup ciddiye almam etkilemişti onu. Bir süre birlikte yürüdük. Yakınlaşmamız biraz daha artsın diye ona sigara ikram ettim. Bir süre sonra evinin önüne geldik; biraz tereddüt ettikten sonra beni evine davet etti. "Evim" dediği tek göz odası ekşi ve tesellisiz bir yalnızlık kokuyordu. Yalnız yaşayan erkeklerin çoğunun evinde bu koku vardır ve ölüm kokusunu andırır. Sarfiyatsız floreşan lambasından sızan kirli aydınlık, odasının yoksulluğunu daha da ağırlaştırıyordu. Evine girdikten bir süre sonra bana artık sokakta rastladığı biri olarak değil de konuğu olarak davranıyordu. Hemen çay hazırlamaya başlamış ve sevinçli bir telaş gelmişti üzerine. Çayı hazırlayıp ortalığı toparlarken nedense birden kadınlardan bahsetmeye başlamıştı. Kadınlar ona anlaşılmaz ve ürkütücü yaratıklar olarak görünüyordu. Adeta ruhlarında bir şeytan vardı. Özellikle İstanbul'da onları kontrol etmek artık pek mümkün değildi. Çalıştığı yerde bütün gün gizlice onları gözlüyordu. Hele başlarında erkek olmadan gelen kadınları bir türlü çözemiyordu. Nasıl yaşarlar, nereye giderlerdi, kimlerle buluşurlardı o kadınlar? Hele araba kullanan kadınlar, onu çileden çıkartıyordu.

Bir ara artık kadın ve erkeğin eşit ve aynı hakları sahip olması gerektiğini söyleyecek gibi oldum ama beni pek anlayacak gibi değildi: "Ne diyorsun sen abi, onların eline imkân geçse, bizi elleriyle parçalarlar!" diyordu. Çalıştığı yere gelen o süslü, o bakımlı kadınların kendisinden bir şey sipariş ederken el kol hareketleriyle ve yüzlerindeki ifadeyle onu nasıl aşağılamaya çalıştıklarını anlatmaya çabalıyordu, dili döndüğünce.

Çay hazırdı ve tam bana ikram ettiği sırada, mahcup bir gülümsemeyle: "Abi!" dedi, "sen beni yolda görsen, 'bu adam, Anadolu'dan ya da bir köyden gelmiş,' der misin? Yani ben o insanlar gibi miyim? Yüzüm, kılık kıyafetim filan." Yumruk yemiş gibi olmuş, kendimden utanmıştım. Ve ben bir an tereddüt gösterince de yüzündeki mahcup gülümseme, kabullenilmiş bir hayal kırıklığına dönüşmüştü. "Garibanlık bizim yüzümüze sinmiş. Yani hayat yok bize bu yaşamda, değil mi?" dedi. Bir süre önceye kadar evlenme hayalleri kurmuş ama evlenmek için gerekli parayı bir türlü bir araya getiremeyeceğini anlayınca, artık bu düşünceden vazgeçmişti. "Bırak evlenmeyi, artık sulu bankaya bile gidemiyorum," diyordu. "Sulu banka" dediği genelevin öbür adıydı. Boş yere giden para anlamındaydı bu tanımlama. Haftalardır bir kadınla birlikte olmamıştı. Ve benim yanımda kendisini rahat hissetmiş olacak ki, yeni tanıştığımıza hiç aldırış etmeden bana en mahrem sıkıntılarını peş peşe ve zaptedilmez bir öfkeyle anlatıyordu. Bir ara pantolonunun üzerinden cinsel organını göstererek: "Söyler misin abi, şimdi ben bunu nereye sokayım? Ne yapayım ben bunu? Bildiğin gibi değil, geçen akşam kadınsızlıktan kocakarılar gibi inledim. Ve Allah seni inandırsın, bir an geldi, bir şeye yaramadığı için organımı bir taşla ezmeyi bile düşündüm."

Kalbim hızla atıyordu, çok şaşırmıştım, merak dolu bir heyecan sarmıştı içimi ama garip bir şekilde de bu çaresiz adamın yanında kendimi egemen ve güçlü hissediyordum. Bu duygularımdan rahatsız olmam gerektiğini kendime tembihlediysem de içimde pek bir şey değişmemişti. Sanki marazi, kötü duygular içimde pek doğal ve kendiliğinden bir şekilde oluşurken, olumlu ve sağlıklı bilincimle, aklımla, kendime emreder olmuştum ne zamandır.

Peki, Anadolu'nun ücra bir köyünden çıkıp büyük kente gelince neye uğradığını şaşırmış ve sevilmeye sevilmeye, sevmeyi unutmuş; doyuramadığı cinselliği yüzünden artık isyan eden salgı bezleri ise ataerkil geleneklerin baskısıyla oluşmuş kişiliğini iyiden iyiye ketlemiş ve onu öncelikle kadınlara ve hayata düşman etmiş bu kaybolmuş adama, neyi anlatabilir, neyi önerebilirdim? Yine de kırılgan bir umutla, bir kadına bir eşya, bir cinsel meta gibi baktığında ne olursa olsun her zaman yalnız kalacağını, her şeyden önce sevebilmesinin mümkün olacağını söyledim ona. Düşman gördüğü, ürktüğü, kontrol altına almaya çalıştığı bir cinsi, bir varlığı sevmesinin mümkün olmadığını anlatmaya ve her şeyden önce sevginin gözlerde başladığını ve sevgiye hüküm kazandıranın kaba cinsel arzuların değil, gözlerdeki anlamın olduğunu söylemeye uğraştım. Birden susmuştu ve gözlerindeki yakıcı ışıkla beni tuhaf bir dikkatle dinliyordu. Söyleyişimde bir yapaylık sezmiştim ama ne olursa olsun bu söylediklerim o an için bana doğru gözüküyordu. Ama sözlerim doğru olsa bile hayatın bu denli karmaşık ve belki de çözümsüz kıldığı bir insanlık durumuna, pek bir çare olamayacağını düşünüyordum. Onca çelişki, yoksunluk ve çaresizlikten sonra hem de...

Zaman epey ilerlemişti. Artık kalkmak istediğimi söyledim. Belli ki pek istemiyordu gitmemi. Benden daha çok şey öğrenmek ister gibi bir hali vardı. Bana çok önemli bir şeyi keşfetmiş gibi tutkulu bir merakla bakıyordu. Eminim, bugüne dek kimseyle bu konular üzerine bu tarzda konuşmamıştı.

O geceden yaklaşık bir iki hafta sonra, yine yolum o deniz kıyısındaki kahveyle kafeterya arası yere düşmüştü. Tam, bizim genç adam nerede, diye etrafıma bakınırken,

bizimki heyecanla çıkıp geldi. Kırk yıllık dostmuşuz gibi elimi heyecanla sıktı. Zaptedemediği bir heyecanı vardı sanki. "Rica etsem benim için birine mektup yazar mısın?" dedi. "Ne mektubu?" diye sordum. Babasının yerine dükkâna bakan mahallesindeki manavın kızına ilgi duymaya başlamıştı. Dediğim gibi, kızın gözlerine, hep gözlerine bakmış; kızın gözlerinde, ona cesaret veren bir ışık, dediğim gibi anlamlı bir ifade varmış. Birden aceleyle cebinden bir mektup kâğıdı çıkardı ve üst cebinden çıkardığı kalemini uzattı: "Hadi, sen okumuş adamsın, öyle süslü püslü, parlak şeyler yaz, göreyim seni!" diyordu. "Bak!" dedim, "benim cümlelerimi ne yapacaksın, sen söyle, ben yazayım! Hem demin ne güzel söyledin. Gel onu yazalım!" Ve birlikte uğraşarak aynen şöyle yazdık: "Gözlerindeki ışık bana umut ve cesaret veriyor. Seni tanımak, seni anlamak, seni bilmek, seni sevmek istiyorum!.."

İşte şimdi içim sevinçle ve coşkuyla dolmuştu. Garip bir şekilde bu çaresizlikler içinde kıvranan adamla birlikte sanki ben de bir kadını sevmeyi yeniden öğreniyordum. Bir kadını, gözlerindeki ışık ve anlam için sevmeyi... Belki de bu sırada şehrin bir yerinde bir kadın, içinden hep karşılıksız kalan ve artık yüreğinden taşmaya can atan sevgisini kirletmemek ve onunla başedebilmek için elini yumruk yapıp yalnızlıktan delik deşik olmuş bir duvara sürtüyordur diye düşünüyordum... Kadının parmaklarından süzülerek akan o taptaze, o sımsıcak kan, birilerinin, "Bittik, işte tükendik!" dedikleri anda, yepyeni başlangıçların müjdesini veriyordu; hayatı en çok bu başlangıçları için sevenlere...

YAĞMURUN SESİNİ DUYMAK İÇİN SUSMAK GEREKİR

Hep kaybetmenin, acı çekmenin, inanılan bir yolda tek başına, inatla ve sabırla yürümenin vazgeçilmez büyüsünden, hiçbir duyguyla değişilmeyecek olan şiirinden söz edersin. Oysa sen pek böyle yaşamıyorsun gibi geliyor bana. Kaybetmekten korkar bir halin var, acı çekmeye çok da dayanıklı olduğun söylenemez. Dahası, çevrendeki insanların onayı ve sevgisi senin kendine olan inancından ve onayından daha önemli sanki. Karşı olduğunu söylesen de hatırı sayılır bir ün ve başarı duygusuyla anılıyorsun epeydir. Ve sanki kazandığın bu sıfatları sağlamlaştırmak için şimdiye dek hiç olmadığı kadar kendini zorluyor, sana biraz da erken verilmiş bu imgeyi yitirmemek için içtenliğinle ve onu biraz da yıpratarak, hesaplaşıyorsun sanki. Söyler misin kazandığın başarı yetmiyor mu sana? Daha ne kadar bedel ödeyeceksin? Başarı kazanmak için yarattığın imgen seni gitgide biraz daha köşeye sıkıştırmıyor mu? Etrafımda sahte ya da bana ait olmayan bir imge oluştuğunu anladığım an, bozabilirim sanıyorum onu. Başarı ya da ün değil, sahicilik peşinde olduğumu hissediyorum. Sahicilik

arayışıyla başarı uzun süre yan yana kalmaz bu yaşadığımız ülkede, bu dünyada...

Bir süre sonra yarattığın imgenin altında kalacaksın, hatta kaldın bile. Kimse senin kendini anlattığın gibi dürüst, onurlu, erdemli, ilkeli olamaz bu ilişkilerin içinde. Sahiciliği özlediğini biliyorum. Ama başarı ve onay kazanmak için sen sahicilik arayışından ödün verebilirsin gibi geliyor bana.

Haksızlık etme, ben kendimi de pek de sakınmadan, olduğu gibi anlatıyorum. Çoğu kez hemen birçok yazarın gösteremediği bir cesaretle zaaflarımı, çelişkilerimi, kaçışlarımı pek de sakınmadan gözler önüne döküyorum.

Ama biliyorsun ki bu iç döküş tarzın, aynı zamanda senin ne denli içten olduğuna ilişkin bir görüntü yaratıyor. Bu yanlarını anlatarak bir anlamda günahlarından da kurtulmuş oluyorsun. Söyler misin, kim, bu ülkede, hatta hangi yazar kendini, bütün duygularını, bütün yaşadıklarını, hiç saklamadan anlatıyor; kim, söyler misin?

Kendini olduğu gibi anlatan bir yazar okumadım bu ülkede. Ama şimdi bırakalım onları. Konumuz sensin. Etrafında sana hayran, seni beğendiğini söyleyen onca insan var. Hep arzu etmiştin böyle bir şeyi. Artık kavuştun; peki söylesene, gerçekten bu muydu istediğin; özlediğin bu muydu?

Hoşuma gitmiyor değil bu durum. O anlarda içime kök salmış kaygı ve güvensizliklerin, o çok kısa süre için de olsa silindiğini hissediyorum. İnan, büyülü dakikalar onlar. Ama göz açıp kapayıncaya kadar biteceğini bildiğim için de korkularımla taçlanmış anlar oluyor aynı zamanda. Ve

sonra etrafım boşalıp, herkes kendi dünyasına çekilince içimdeki boşluğun eskisinden, etrafımda bu denli seven, beni onaylayan insanların olmadığı günlerdeki boşluktan daha derin, daha büyük bir boşluk olduğunu hissediyorum. Her yakınlık, her alkış sesi, her bravo, benliğimi hızla kuşatıyor. Bu kuşatma arttıkça, evet, kendim olmaktan giderek uzaklaşıyorum. Yalnızlığımı, korkularımı, güvesizliklerimi yatıştırabilmek için, giderek bu alkış sesleri, bu yıldızlı ve hayranlık dolu dokunuşlar, bu alkışlar benden neyi istiyor, bana neyi emrediyorsa, onları yapmaya mecbur kılıyorum sanki kendimi...

Bence en büyük şansın, kendini iyi tanıman; içini iyi gözleyebilmen. Peki, o zaman sor kendine; seni ne özgür kılar, nasıl mutlu olabilirsin, sor kendine!

Bunu artık çok iyi biliyorum. Kendimi hiç saklamadan yaşamak ve yazmak beni özgür, dahası mutlu kılardı. Bütün çelişkilerimi, bütün zaaflarımı, sıradan yanlarımı korkusuzca, kimseye hesap vermeden yaşayıp yazdığımda özgür ve mutlu olabilirdim ben, artık bunu iyi biliyorum.

Öyleyse, bir de bunu dene. Neden korkuyorsun? Yoksa kazandığın o bütün başarılar, o bütün onay ve sevgiler koşullu mu? Eğer her şeyinle kendin olursan o koşullu onayların, o koşullu sevgilerin geri alınacağını mı düşünüyorsun?

Söylemesi zor ama evet, geri alınacağını düşünüyorum ve bu beni çok ürkütüyor, çok kaygılandırıyor. Bundan nasıl emin olabilirsin?

Denemedim değil. Zaman zaman satır aralarında, hatta kimi yazılarımda korkarak da olsa, yine de yapmaya ça-

tıştım bunu. Ancak birçok insan hiç beklemeden gönderdikleri mektuplarında, bir zamanlar beni çok sevdiklerini ama artık kimi düşüncelerim yüzünden benden nefret ettiklerini, beni "içtenliğin kirlettiği bir yazar" olarak gördüklerini yazıyorlardı. Sevgilerini, onaylarını hiç tereddüt etmeden, bir kez olsun, bir acaba, bile demeden geri alıyorlardı.

Anladım ki bu ülkede bütünüyle sahicilik peşinden koşulamazdı. Bazı yok saydığımız gerçeklerin duyulması, konuşulması, tartışılması istenmiyordu. O bazı gerçekler dediklerimin ise yaşadığımız bütün gerçekliği tamamen altüst edecek ve yeniden ele alınmasını gerektirecek kadar önemli ve hayati konular oldukları halde...

Neden bu kadar korkuyorsun, koşullu onayların, koşullu sevgilerin senden geri alınmasından? Bu yoğun onay ve sevgi ihtiyacın herkesten gizlemeye çalıştığın dinmek bilmeyen bu hırs, kışkırtılmış bir kazanma arzusu ve ruhunu kuşatmış olan kötücül bir doyumsuzluk duygusundan kaynaklanıyor olmasın?

Önceleri, bazı gerçekleri konuşmak için erken, bir süre geçtikten ve biraz olsun meşruluk kazandıktan sonra bunları daha rahat anlatabilirim, diye düşündüm. Korkum, bu meşruluğu kazanamadan dışlanmak, gözden düşmek, silinmekti. Ancak daha sonra, her şey bir yana, koşullu da olsa, bu onaya, bu sevgiye, dahası bu başarıya ihtiyacım olduğunu anladım. Çünkü ancak bu sayede biraz olsun bu dünyada varoldüğumu, bu dünyanın bana ihtiyacı olduğunu hissediyordum. Bana birçok kişiden daha çok gerekiyordu onay, sevgi ve başarı duygusu. Çünkü hu dünyaya kendimi ait hissetmemem için içimdeki çok şeyi kırdılar benim. İlişkilerdeki güç ilişkilerini, statükoculuğu, hiyerarşiyi

görmüyor musun? Benim gibi kendine güven duymayan, "kapıdan içeri girmektense çıkmayı tercih eden," ezik, suçluluk duyguları içinde kıvranan, hastalık derecesinde alıngan ve her an yaralanmaya hazır bir insan, bu kıyıcı, bu dehşet verici insan ilişkilerinin hüküm sürdüğü ülkede ve dünyada nasıl yaşayabilir, nasıl ayakta kalabilirdi sanıyorsun? Beni geciktirdiğim intiharımdan hep bu koşullu onaylar, sevgiler, başarılar koruyor biraz da. Doymak bilmeyen hırsım, bencilliğim, açgözlülüğüme gelince, bunu çok düşündüm. Böyle birisi olsam bana gösterilen her onayın, her sevginin böylesine kulu kölesi olmaz; bana, her, "Senden nefret ediyorum, sen; artık eskisi kadar sevmiyorum" dediklerinde bu denli acı çekmez, bu insanları yeniden kazanabilmek için onların peşinden bu denli yana yakıla koşmazdım. Bu dünyaya, insanlara tahakküm etmek için değil, daha fazla örselenmemek, daha fazla aşağılanıp yok sayılmamak, sürüklenmemek ve biraz daha sıkı tutunabilmek içindi, bunca çırpınıp durmam...

Başarısızlığın kokusunu alınca hemen aklına hiç arayıp sormadığın eski dostların, çocukluk arkadaşların gelir. Kimi akrabalarını aramak, onlara kendini yeniden hatırlatmak istersin. Sana koşullu onaylarını ve sevgilerini veren okurların bir gün seni tamamen dışlayıp kalplerinden sildiklerinde, onlardan başka sığınacak kimsen olmadığını düşünürsün çünkü. Artık bir tek onlar senin onaylanmaya ve övülmeye aç olan ve içinde büyüyen boşlukla her an yıpranan benliğine bir şekilde güven ve destek sağlayabilecekler, bir tek onlar "sahipsiz kalmış" benliğini onarabileceklerdir. Sense kendine, bunu hissedip böyle anlarda suçluluk duygusunu bastırabilmek ve bu gecikmişliğini akla uygun hale getirmek için onları her zaman "gerçekten" sevdi-

ğini ama işlerin, yazıların, randevuların yüzünden ister istemez ihmal ettiğini söyleyeceksin. Aslında onları yeterince sevemediğini ama bir gün tamamen yalnızlığa düştüğünde yanında olsunlar diye yedekte tuttuğunu gizlice ve utanarak itiraf ettiğinde, kendine olan saygının biraz daha tükendiğini hissedeceksin. Dünyaya, onun, herkesin ruhuna ve her şeye silinmez bir şekilde kök salmış yasalarına ve yüzyılların ortak mirası olan ruhlarındaki o karanlık boşluklarıyla bile bile ve adeta bir yazgı gibi yaşayan insanlara derin bir inançsızlık ve gizli bir öfke duyarken, yine de dünyada olmayı hissetmek istediğini söylemek, dahası, insanların onaylarını ve sevgilerini böylesine dinmek bilmeyen susuzlukla arzulamak, nasıl bir çelişki, nasıl bir yalnızlık biçimi, söyler misin? Böyle yaşamak da bir çeşit intihar biçimi değil mi?

Yazılarımda kimi zaman kendimi her şeyimle ele verdiğimi ve bu yüzden suçlanıp, gözden düşerek bana verilen onayın ve sevginin geri alınacağını düşünüp hemen savunmaya geçerek, içimi gösterdiğim için kendimi ağır bir şekilde suçladığım ve hırpaladığım zamanlarda, bir yerde, beni anlayan birinin olduğunu adeta bir mucize gibi hatırlayıp içimdeki karmaşayı dindirmeye çalışıyorum. Biliyorum ki o benim bütün bu sürüklenişlerimi, yüreği titreyerek görüyor. Biliyorum ki bu dünyanın onca dehşetine ve insanların onca güvenilmezliğine rağmen, benim bir şeyler için çırpındığımı sadece o hissediyor. Yalnızlığımı neden bir sokak köpeği gibi zehirlediğimi ve neden bir daha ona dönemeyeceğimi yalnızca o biliyor. Hayata kendimi hiç korumadan, çıplak ve heyecanla kaç kez atıldığımı ve kaç kez geri itildiğimi; mağarama, ruhumun en gizli köşelerine pençelerini inatla geçirmiş olan o korku, güvensizlik ve

suçluluk duygulanma doğru nasıl insafsızca itildiğimi, bir tek onun anladığına inanıyorum. Artık ne yapsam ne söylesem, içimde saklı tuttuğum hangi zaaflarımı, hangi çelişki ve günahlarımı ona itiraf etsem, bana olan sevgisini, yakınlığını, onayını geri almayacağını biliyorum. Uzakta bir yerde esirgeyen ve bağışlayan gözlerle, o kalbindeki sonsuz merhametiyle ve çoğu kez içi burkularak beni okuduğunu ve beni seyrettiğini hissediyorum...

Evet, haklısın, tıpkı anlattığın gibi birisi yaşıyor bu dünyada ve bu insan ömrünün sonuna dek yolunu gözleyecek ve her şeyinle kabul etmeye hazır seni! Ben, ona inanıyorum ama, sana inanmıyorum. Her şeyden önce, sen, dünyaya, insanlara ve onların ikiyüzlü umutlarına tamamen kapılarını kapattığını itiraf etmelisin. Çünkü bir kez değil, birkaç kez, o her şeyi hisseden, gören gözlerinle ve korunmasız ve hazırlıksız bir şekilde dünyanın arka bahçesiyle, insanın arka bahçesiyle uzun uzun göz göze geldin. O anlarda gördüklerine eğer korunmasız yaşadığında katlanacak gücün olamayacağını itiraf ettin kendine. Gördüklerin dehşet verici ve tarif edilemeyecek kadar yok edici, tiksindirici ve kıyıcıydı. Bu korkuyu ve dehşeti bir kere daha yaşamamak için ruhunu dünyaya ve insanlara neredeyse sonsuza dek kapattın sen. İçin, en derinde katılaştı sanki... O insan seni anlasa, kabul etse, senden hiçbir karşılık beklemese bile, onun seni anladığına, seni her şeyinle kabul ettiğine inanmayacaksın ve gitmeyeceksin ona; bundan öylesine eminim ki. Hem bu inançsızlığınla, bu korkularınla gitme zaten... Ayrıca sen, o insana da ancak bir yere kadar güveniyorsun, yanına gitmeyecek olsan bile, ona kendini inandırmak istiyorsun; buna adeta kendini zorluyorsun sanki...

Söylediklerinde doğruluk payı yok değil. Yine de ben, anlayamadığımız, bir türlü tam olarak yorumlayamadığımız daha çok şey olduğunu hissediyorum. Gördüğümüzü, inandığımızı ve hissettiğimizi sandığımız birçok şey, aslında o denli sırlarla ve bilinmezliklerle örtülü ki, her an gerçekliğe, duygulara, yaşanmışlıklara ait çok önemli bir şeylerin yeterince anlaşılamadan ve anlatılamadan kaldığını, bütün bunların tam adını koyamadan ve içimizde garip bir burukluk ve hüzünlü bir şaşkınlık yaratarak hiç tahmin edemediğimiz kimi anlamların ardına gizlendiğini hissediyorum. Sanki, sonrası hep kalıyor... Bazen öyle bir an geliyor ki susmanın konuşmaktan daha anlamlı olduğunu düşünüyorum. Yağmurun sesini duymak için susmanın... Ve bir süre sonra, daha çıplak, daha özgür konuşabilmek ve yazabilmek için...

KARA BİR MEVSİMDİR, GEÇER

Simsiyah bir okyanustaydık. Yelkenlerimizi biraz olsun canlandıracak kadar bile esmiyordu rüzgârlar. Ve çok yakın gibi gelen ama aslında çok uzaklardan kaygısızca eğlenen insanların hoyrat kahkahaları duyuluyordu. Onların bayağı ve inançsız gürültüleri yüzünden, bizim gibi simsiyah okyanusta kalplerini yasak bildiriler ve gizli yeminler gibi taşıyan insanların yanı başımızda olduğunu, çoğu kez fark edemiyorduk. Yorgun ve kaygılıydık, yıllardır şehirlerde kaçak ve gözaltında yaşamaktan. Zehirli bir telaşla kendimiz gibi olanların yanından alelacele geçip gidiyorduk, duygularımızı ve tarihimizi koruyabileceğimiz bir yere. Öyle bir yer var mıydı, gerçekten?

Kafamızı daha da karıştırmak için, sanki birileri dünyayı daha hızlı döndürüyordu. Güneşin battığı yerden, bitip tükenmek bilmeyen jenerikler geçiriyorlardı. Gökyüzündeki o "iyi polisin" artık her şeyin değiştiğini, zamana uymamız gerektiğini ve bizim gibi olan, artık o sokakta üç, bu mahallede beş, şu şehirde kalan bir avuç kişiden her birine, tek tek, "Bir sen kaldın, direnen kalbinde taşıdığın o yasak bildiriyle; bir tek sen kaldın, sakladığın o gizli yeminlerle. Ver, o seni giderek güçsüz ve zayıf kılan o taşınması gereksiz

emanetleri, ver, bir sen kaldın," diye seslendiği günleri yaşıyorduk...

İşte böyle günlerde, suretinden, yani o esirgeyen kardeşinden uzak düşen, terk edilişler ve ihanetlerle yorgun düşmüş kalbi, insana bir an düşmanı gibi görünebilir. İnsan bir düşmandan kurtulmak ister gibi, kendi kalbinden kurtulmak isteyebilir... Tıpkı senin, bir akşamüstü, beni de kendinden çok uzak hissettiğin bir anda: "Keşke, ben de o diğerleri gibi olsaydım! Böyle her şeyden etkilenen, sürekli acı çeken, yoğun duyguları derinden özleyen biri olmasaydım! Kitap okumasaydım, öğrenmeseydim, bilmeseydim, hissetmeseydim. Daha huzurlu, mutlu, neşeli bir insan olurdum!.." dediğin zamanki gibi...

Sonra sustum, senin de susup bir an için de olsa onlar gibi olmaya özendiğin insanların, o hoyrat, o inançsız ve bayağı kahkahalarını, o boş böbürlenmelerini, o budala eğlencelerinden sızan hoyrat seslerini duyman için, bir kez daha...

İşte onlar, hayat hakları ve onurları için başkaldıranların kanla susturulması için oy verenler... İşte onlar, akıtılan kanları yeterli bulmayanlar, hatta bundan kendileri için sonsuz faydalar umanlar. Seslerini dinle, dinle bak, ileride ailenden, tanıdıklarından, akrabalarından insanlar da var. Dinle bak, yargısız bir gece infazında öldürülen gencecik insanların cesetlerine sonsuz bir kinle, "Yuh," çekiyorlar. Dinle, ölmüş bir insandan bile nefret ediyorlar. Aralarında mahallenden ve okuldan arkadaşların bile var... Oysa sen, her öldürülen insanda kendi payına düşünüp ve bunun en çoğunu kendine ayırıp sonsuz acılara gömülürken, onlar akıtılan o kanlarla doğruluyorlar hayatlarını, güçlenip yenilendiklerini hissediyorlar...

Sen, dünyanın neresinde olursa olsun, insanın tek başına sürdürdüğü hayat denen o hüzünlü serüvenini düşünürken, onlar, burada doğdukları için, bu ülkenin dünyanın en güçlü ve en üstün ülkesi olduğunu iddia etmekten başka bir şey yapmıyorlar.

Sen, solup giden aşklarını anımsayıp kederlenirken, onlar yeterince mülkleri olmadıklarına, özledikleri zenginliğe ve konfora bir türlü kavuşamadıklarına yanıyorlar...

Sen, bir daha, geçmişte yaşadığın gibi aşklar yaşayamamaktan derin bir ürküntü duyarken, onlar mallarının mülklerinin değer yitirmesinden, para piyasalarındaki fırsatları kaçırmaktan korkuyorlar...

O tasasız ve mutlu görünen sesleri, seni aldatmasın; öylesine kısır ve öylesine sıkıntılı bir hayatları var ki ne seyrettikleri bir filmi doğru dürüst yorumlayabiliyorlar, ne de ellerine tutuşturulan bir kitabı doğru dürüst anlayabiliyorlar. Ve senin gibi kendi dünyasını yaratmış, yaşadıklarını sorgulayan, seyrettiğini ve okuduğunu yorumlayıp anlayabilen insanlardan nefret ediyorlar ve o dünyaları yok edip kendilerine katmak istiyorlar...

Seni, aşkların, o bin bir emekle koruduğun aşklarının anıları, o mistik rüyaların, yanından eksik etmediğin şiirlerin, o serseri kalbin yönetirken; onları, o sinsi korkuları ve dinmek bilmez açgözlülükleri yönetiyor...

Duyuyor musun seslerini? Sanki giderek sayıları artıyor. Olsun, bu kara bir mevsimdir, geçer!..

Ve şimdi sen, o zaman zaman sana düşmanın gibi görünen kalbine sıkı sıkıya sarıl! Çünkü o senin onurundur. Ve şimdi eğil, hep sadık kaldığın aşklarının önünde; inanç-

larının, açık yaralar gibi olan ama sevgisi hiç dinmeyen duyarlılığının önünde bir kez daha eğil!..

Ya, son umudu sensen, o rüyasını görüp geleceğini umduğumuz aydınlık dünyanın?!..

İçindekiler

Bu Şehirde Kaybolmak.....7

Sistemi Ciddiye Almadan Önce Masum ve Doğal Biriydi.....11

Gözlerinin Birinde Kamera Varmış.....15

Kanlı Operada Eskimeyen Bir Sevgiyi Aramak.....18

Arka Bahçede, O Efendi, O Kibar, O Ölçülü Çocuk Yoktu.....22

Umutsuzluğumuz Şımarık Çocuğumuzdu.....26

Aşkta Yarın Yoktur Sevgili.....29

Ya Aşkı Bekleyecek, Ya da Yaşadıklarına Boyun Eğecekti.....32

Ona "Kötü Gün Dostu" Derlerdi.....35

Işığı Gören Filmler Gibi Solar Benzerler Arasındaki Aşk.....39

Nerede Yenildiğimi, Nerede Kaybettiğimi Bilmem Gerekiyor, Mutlaka!.....43

Pek Umut Yok, Ama Neredeyse Sabah Olacak 46

Onu Yok Sayan Bu Dünyanın Sonu Gelsin İstiyordu 51

Kuyunun Dışına Çıkmak 54

İçindeki O Katille Yaşamak Zorundaydı 57

Bir Şirket Bir Başkasına Nasıl Âşık Olabilir.....60

Sevgilerine Kaza Süsü Verilen Bu Hayattan Dışarı Çıkmam Gerek 64

Sahi Senin Kaç Yüzün, Kaç Ahlakın, Kaç Hayatın Var 67

Hastalıklı Kişiliğinden Bir Gün Kurtulmayı Umut Ediyordu 71

Bizi Kendilerine Hep Yabancı, Hep Aykırı Gördüler 75

Hiçbir Şey Yaşamadan Hızla Yaşlanıyordu 78

Saçlarının Kardeş Kokusu.....82

Elveda İki Yüzlü Umut.....86

Bu İnsafsız Dünyada Gözlerdeki Işığı ve Anlamı Sevmek 91

Yağmurun Sesini Duymak İçin Susmak Gerekir.....97

Kara Bir Mevsimdir, Geçer.....105

(*) Bu yazıların bir kısmı 1994'te *Leman* dergisinde yayımlanmıştır.

CEZMİ ERSÖZ

Saçlarının Kardeş Kokusu

Birazdan sabah olacak... Para, tarifeler, beklentiler, randevular, taksitler, iş, anneler ve korkular başlayacak... Bunlar varsa ve bizim için geçerliyse, aşk yoktur ve hiç olmamıştır, sevgili!.. Birbirimizi kandırmayalım. Hadi, güne hazırlan!. Yaşadıklarımızı unutmaya çalış. Aşk bize güvenip verdiği büyüsünü, sırlarını, cesaretini, bilgeliğini ve o ilkel, o yaban ağrısını geri alacak. Bunlar olurken içimiz bir an çok üşüyecek; sona geçecek... Hadi, oyalanma, birazdan yarın olacak!.. Aşkta yarın yoktur sevgili!..